

Siirtolaisuus – Migration 2/2005

32. vuosikerta / 32nd year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Linnankatu 61, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
Fax (0)2-2333 460
email: taisai@utu.fi
Internet: www.migrationinstitute.fi

Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter
Regional Centre of Ostrobothnia
Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland
Puh. / tel. (0)44-2592447
Fax (0)6-4181 279
email: siirtolaisuusinstituutti@netikka.fi

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Taimi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Layout

Krister Björklund

Tilaushinta 2005 / Subscriptions 2005

4 numeroa / nummer / issues
15 €/vuosi/år/year

Vammalan Kirjapaino Oy, 2005

Sisältö • Contents

Leo Fabritius In Memoriam

Kari Hämäläinen, Aki Kangasharju, Sari Pekkala, Matti Sarvimäki

Maahanmuuttajien verotulonsiirtoaste

Solomiya Zinko

Muslim migrants in Europe: A challenge to the policy of State

Jussi Roms

Ruotsalaiset vuorimiehet rakentamassa "Pietarin Falunia" Pitkärantaan 1879-1904

Piotr Plewa, Mark J. Miller

Comparison of the post-cold war generations of temporary foreign worker admissions

Kirjat • Böcker • Books

Tiedotuksia

- 7. Muuttoliikesymposiumi
- Ulkосуomalaisjuhla Turkuun
- Siirtolaisuusmuseo

Kansi: Leo Fabritiuksen tekemä pullolaiva, joka sisältyy hänen vuonna 1987 Siirtolaisuusinstituutille lahjoittamaansa kokoelmaan.

Cover: A ship in a bottle by Leo Fabritius. It is part of the collection he donated to the Institute of Migration in 1987. (Photo: Jouni Korkiasaari)

Leo Fabritius

In Memoriam

Espanjan sisällissodan viimeinen tasavaltalainen Suomessa, **Tauno Leo Fabritius** kuoli Nummi-Pusulassa 22.3.2005 Hän oli syntynyt Viipurissa 11.8.1912. Poika menetti äitinsä jo viisivuotiaana. Leo ei tullut toimeen äitipuolensa kanssa, ja täytettyään 17 vuotta hän lähti Helsinkiin ja oli siellä töissä kolme vuotta vakuutusyhtiö Pohjolassa. Veri veti kuitenkin merille, ja kokkikoulun jälkeen hän oli merivartiolaitoksen palveluksessa pari vuotta, kunnes siirtyi kauppalavoihin. Seikkaileva elämä alkoi.

Vuonna 1937 Leo oli Wihuri-yhtymän Viiri-laiivassa pääkokkina. Kanadassa Leo karkasi monen muun merimiehen tapaan laivasta. Töitä löytyi kaivoksesta, kun ”pääsykokeessa” suomalaiset tekivät 12 reikää ja panivat niin paljon dynamiittia, että koko mäki lensi ilmaan. Poliisit olivat kuitenkin merimieskarkureiden kintereillä laivan kapteenin pyynnöstä, ja miehen pakomatka jatkui. Torontossa Leo oli kokkina ravintolassa, kun hän luki lehdestä, että kenraali Franco oli noussut Espanjan laillista hallitusta vastaan. Leo päätti lähteä auttamaan tasavaltalaisia ja meni Sudburyssä Vapaus-lehden konttoriin, jossa sai passin nimellä Leo Riutta. Matkattuaan Montrealiin Leo liittyi muihin Espanjaan lähteviin vapaaehtoisin. Elo-syyskuussa 1937 vapaaehtoiset matkasivat Kanadasta laivalla Ranskaan ja sieltä Pyreneitten yli Espanjaan. Suomalaiset kuuluivat kansainväliseen prikaatiin. Fabritiuksen ensimmäinen Espanjassa tapaama suomalainen oli mainetta niittänyt Eero Hautojärvi.

Kolmen viikon konekiväärikurssin jälkeen Tarragonassa hänet vietiin rintamalle. Etulinjassa Teruelissa Fabritius koki ankarimmat taistelunsa. Pökertynyttä Fabritiusta luultiin kuolleeksi ja hänet jätettiin taistelutantereelle. Myöhemmin hän haavoittui vielä jalkaan. Fabritius oli jo auton lavalla matkalla Barcelonan puolustukseen, kun tuli tieto kaupungin kukistumisesta. Leo Fabritius on kertonut, että hän kantoi perääntymisvaiheessa viisi päivää espanjalaista pik-

1912 – 2005

kutyttöä, kunnes saattoi luovuttaa hänet espanjalaisten nuorten hoiviin. Sotaa tutkineen Jyrki Juuselan mukaan tasavaltalaisella puolella taisteli 225 amerikansuomalaista tai suomalaista, joista 67 kaatui. Francon joukoissa oli 14 suomalaista, joista kaatui 4. Kokeimuksistaan Leo Fabritius on kirjoittanut kirjan ”Tasavaltalaisena Espanjan sisällissodassa” vuonna 1986.

Tasavaltalaisten joukkojen kukistuksessa Fabritius käveli Pyreneitten yli Ranskaan helmikuussa 1939. Suomalainen kenraali Bruno Jalander löysi Fabritiuksen pakolaisleiriltä, ja hänet lähetettiin Antwerpenin kautta Suomeen, missä Fabritius joutui omien

sanojensa mukaan heti ”ohranan” kuulusteltavaksi. Suomessa kokille ja tarjoilijalle löytyi aina työtä, ja Viipurissa Fabritius pääsi tarjoilemaan mm. Mannerheimille ja kenraali Malmbergille. Pian hän kuitenkin meni töihin laivaan, joka kuljetti talvisodan aikana öljyä Turkuun.

Kesällä 1940 Leo Fabritius otti pestin Petsamosta Yhdysvaltoihin menevään laivaan ja karkasi laivasta New Yorkissa ja meni sen ajan suomalaiskeskukseen Harleemiin. Fabritius oli aina hyvin tarkka pukeutumisestaan, ja häntä harmitti se, että hänen kolme pukuun oli turmeltunut veden päästyä laivan komeroon. Pian hän pestautui amerikkalaiseen laivaan, joka meni Afrikkaan. Somaliassa oli täysi sota, kun Haile Selassie ja englantilaiset taistelivat italialaisia vastaan. Laiva palasi Itä-Intian kautta Yhdysvaltoihin. Sota-alueella olleessa laivassa oli hyvät palkat, ja ulosmaksussa Fabritius sai 1000 dollaria käteen. Osan rahoista hän antoi huonossa jamassa olleille suomalaisille merimiesystävillään.

Fabritius halusi nyt liittyä Yhdysvaltain armeijaan, mutta ei päässyt, kun oli ulkomaan kansalainen. Sitten hän lähti ajamaan autoa suomalaisen työväenjärjestön IWW:n sihteerin Karl Päiviön puhujamatkalle Yhdysvaltojen halki. Myöhemmin hän oli töissä Päiviön mustikkafarmilla lähellä Bostonia. San Fran-

ciscossa Fabritius otti pestin norjalaiseen laivaan, jota saksalainen sukellusvene sitten jahtasi Meksikon lahdella. Kun Englanti oli julistanut sodan Suomelle 6.12.1941 vietiin Fabritius laivasta vankileirille Jamaikan saarelle kolmen vuoden ajaksi. Siellä hän oppi tekemään purjelaivoja pulloon merimiesten tapaan.

Vuonna 1945 Fabritius oli taas Yhdysvalloissa ja työskenteli New Yorkissa painamassa ”Eteenpäin”-lehteä lähes vuoden. Mutta pian Fabritius seilasi jälleen ympäri maailmaa vuoteen 1952 asti, jolloin hän jäi maihin Baltimoressa. Matka jatkui lännelle, ja Kaliforniassa Fabritius oli työssä hotelleissa ja myös erällä rakentajalla. Tuolloin elettiin Korean sodan aikoja, ja vasemmistolaismieliset ulkomaalaiset olivat erityisessä tarkkailussa. Fabritiuksenkin paperit olivat ”jumissa”, varsinkin, kun hän oli ollut Espanjan sisällissodassa tasavaltalaisten puolella, joten v. 1954 Fabritius päätti pudistaa jaloistaan Amerikan pölyt ja muutti Australiaan.

Sydneystä hän matkasi Mount Isan kaivoskaupunkiin Pohjois-Queenslandiin, missä toimi uraaninetsijänä erämaassa. Lopulta Leo Fabritius asettui asumaan Sydneyhin ja meni naimisiin lapsena Australiaan tulleen Tyyne Tuomen kanssa. He pitivät sekatarakauppaa Sydneyssä 16 vuotta, vuoteen 1977 saakka. Sydneyssä asuessaan Fabritius keräsi merkittävän määrän suomalaisiin siirtolaisiin liittyviä esi-

neitä kotimuseoon, jonka keskeinen sisältö oli appivanhempien Antti ja Wilhelmiina Tuomen farmin esineistö, Antti Tuomen raudasta tehdyt laivamallit sekä Leon itsensä tekemät pullolaivat. Mimmi ja Antti Tuomi olivat olleet Pietarissa vallankumouksen aikaan v. 1917, ja palattuaan Suomeen he olivat muuttaneet Australiaan 1920-luvulla.

Appivanhempiansa ja vaimonsa kuoltua Leo Fabritius tuli käymään Suomessa vuonna 1986 – ensimmäisen kerran sitten lähdettyään Petsamosta v. 1940. Matkan yhtenä tarkoituksena oli lahjoittaa hänen keräämänsä kotimuseon esineet Turussa toimivalle Siirtolaisuusinstituutille. Suomen-matkallaan hän tapasi tulevan toisen vaimonsa, puheterapeutti Marjukka Wäreän, ja heidät vihittiin Sydneyssä 10.4.1987. Myytyään Sydneyn talonsa Leo palasi Suomeen tammikuussa 1988, asuen vaimonsa kanssa useilla paikkakunnilla, viimeksi Saukkolassa.

Tauno Leo Fabritius oli seikkailija ja siirtolainen. Hän oli myös erinomainen tarinankertoja ”Outside-rin” luoman Pekka Lippos -hahmon tapaan. Leo Fabritius oli myös aina ystävällinen, avulias ja lämmin ihminen, jolle veljeys ja oikeudenmukaisuus olivat johtotähtenä jo nuoruudesta lähtien. Häntä jäivät kaipaamaan vaimo Marjukka sekä laaja sukulaisten ja ystävien joukko monilla mantereilla.

Leo Fabritius, the last republican veteran in Finland from the Spanish civil war passed away March 22 2005. As a young man he went to sea. In Canada he jumped ship. There he read in the paper that the army had revolted against the Republican government of Spain. In Sudbury he acquired a passport under the name of Leo Riutta and joined other volunteers in Montreal to be shipped to France.

After a short training in Tarragona, he was taken to the front. In Teruel he got wounded. Later, during the retreat, he carried a small Spanish girl for five days before finding someone who could take care of her. Then he crossed the Pyrenees on foot to France where a Finnish general found him at a refugee camp and sent him home to Finland. Later he wrote a book about his experiences "Tasavaltalaisena Espanjan sisällissodassa" (As a republican in the Spanish civil war). It was published in 1986.

In 1940 Fabritius sailed to New York. Soon he took to the sea again, and when England declared war on Finland, he was taken from his ship to a prison camp in Jamaica for three years. In 1954 he left the US and headed for Australia. He kept a store in Sydney for 16 years. In 1988 he moved back to Finland where he finally settled in Saukkola with his wife.

Leo Fabritius was a kind and helpful person. Brotherhood and justice were his leading stars during his whole life. Leo Fabritius leaves his wife and many relatives and friends around the world to mourn.

Olavi Koivukangas

Maahanmuuttajien vero-tulonsiirtoaste

Kari Hämäläinen, Aki Kangasharju, Sari Pekkala, Matti Sarvimäki

Tiivistelmä

Seuraavassa arvioidaan 1990-luvulla Suomeen tulleiden maahanmuuttajien maksamia välittömiä veroja ja heidän saamiaan tulonsiirtoja. Päätuloksemme on, että maahanmuuttajat maksavat välittömiä veroja enemmän kuin saavat suoria tulonsiirtoja jo kuuden maassaolovuoden jälkeen, jos Suomeen humanitaarisista syistä tulevat jätetään tarkastelun ulkopuolelle. Kaikkien maahanmuuttajien aikaansaama vaikutus kuitenkin säilyy negatiivisena ensimmäisten kymmenen Suomessa asutun vuoden ajan. Neljän Suomessa asutun vuoden jälkeen negatiivinen tase alkaa nopeasti pienentyä. Laskelmat koskevat aineistoyistä pelkästään pysyväisluonteisia muuttajia, jotka ovat Suomessa vähintään vuoden. Tarkastelun ulkopuolelle jäävät maahanmuuttajien käyttämät julkiset palvelut sekä maahanmuuttajien vaikutus kulutusmarkkinoilla. Tulokset perustuvat tutki-

*Aki Kangasharju, tutkimusjohtaja
Kari Hämäläinen, johtava ekonomisti
Sari Pekkala, erikoistutkija,
Matti Sarvimäki, tutkija.*

Kirjoittajat työskentelevät kaikki Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksessa (VATT).

mukseen Hämäläinen, Kangasharju, Pekkala ja Sarvimäki (2005).

Johdanto

Ikääntyvässä Suomessa maahanmuuttajien merkitys talouskasvun ja väestönkasvun kannalta lisääntyy jatkuvasti. Talouskasvua uhkaa työvoimapula. Vuonna 2005 eläköityvä ikäluokka kääntyy työikään siirtyvää suuremmaksi, ja tilanne on pahenemaan päin. Väestönkasvukin on Suomessa hiipumassa, minkä johdosta lukumäärältään melko vähäinen maahanmuutto muodostaa jo noin 40 prosenttia väestönkasvusta.

Tässä artikkelissa kysymme, onko 1990-luvulla toteutunut maahanmuutto merkinnyt nettomääräisesti kustannusta vai hyötyä julkiselle sektorille (välittömien verojen ja tulonsiirtojen osalta). Tarkastelu rajataan 1990-luvulla Suomeen muuttaneisiin ja se keskittyy maahanmuuttajien ensimmäiseen kymmeneen maassa vietettyyn vuoteen.

Analyysimme perustuu Tilastokeskuksen eri rekistereistä keräämien sosioekonomisten muuttajien ekonometriseen mallintamiseen. Tutkimuksen menetelmät ja tulokset on esitetty tarkemmin Työministeriön työpoliittisia tutkimuksia -sarjassa ilmestyneessä tutkimusraportissa (Hämäläi-

nen-Kangasharju-Pekkala-Sarvimäki 2005).

Aineistoon kuuluu 14 337 maahanmuuttajaa ja 80 968 suomalaista, joita seurataan vuosien 1989–2000 ajan. Henkilö on määritelty maahanmuuttajaksi, mikäli hän on syntynyt ulkomailla, on aineistoon tullessaan ulkomaan kansalainen, eikä puhu äidinkielenään suomea. Lisäksi otos on rajoitettu koskemaan vain henkilöitä, jotka ovat ainakin yhtenä tarkasteluvuonna 15–64-vuotiaita. Varsinaisen kohdehenkilön lisäksi aineistossa on tietoja tämän mahdollisesta puolisoista sekä lapsista.

Maahanmuuttajien verojen ja tulonsiirtojen tutkimisen yksi suurista ongelmista on määrittää maahanmuuttajaperhe. Riittääkö siihen se, että vähintään toinen puolisoista on ulkomailla syntynyt? Ovatko maahanmuuttajaperheen Suomessa syntyneet lapset maahanmuuttajia? Näiden ja muiden syiden vuoksi arvioimme ensisijaisesti keskimääräisen maahanmuuttajan tilannetta. Kaikkien maahanmuuttajien yhteisvaikutuksesta pystymme antamaan suuntaa-antavia arvioita. Lopuksi pohdimme myös pitkän aikavälin vaikutuksia, sillä on selvää, että maahanmuuttajien kotoutuminen jatkuu myös ensimmäisen kymmenen maassa vietetyn vuoden jälkeen. Koska aineistomme

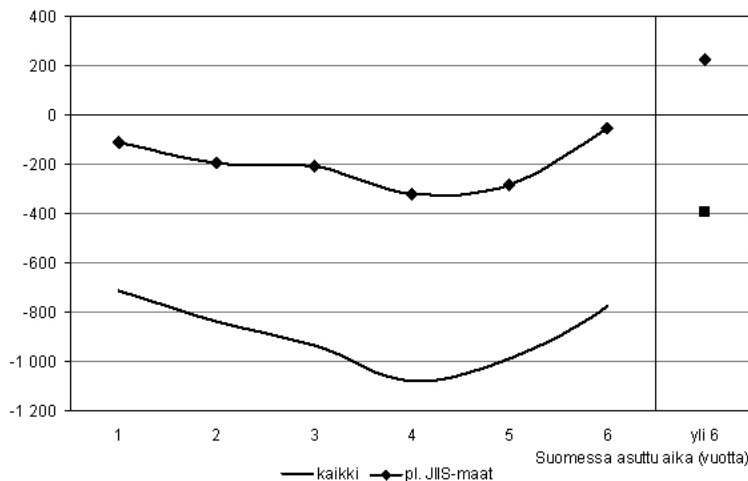
ei ole täydellinen, täydennämme pohdintaamme myös viittauksilla muiden maiden kokemuksiin.

Vaikutuksia raportoidaan jakamalla maahanmuuttajat syntymämaahan mukaan neljään ryhmään (OECD, lähialueet, JIIS-maat¹ ja muut maat), joihin on päädytty ryhmien koon ja tietosuojalainsäädännön johdosta. Syntymämaan ja vero-tulonsiirtotaseen välillä ei kuitenkaan oleteta olevan kausaalisuhdetta. Sen sijaan syntymämaan odotetaan toimivan indikaattorina sellaisille aineistosta puuttuville tekijöille kuten maahanmuuton syy ja kotimaassa hankittu koulutus.

Tarkastelussa ei ole kyse maahanmuuton kokonaistaloudellisesta vaikutuksesta, sillä se ei pidä sisällään maahanmuuttajien käyttämiä julkisia palveluja, heidän maksamiaan välillisiä veroja eikä luomansa lisäksynnän kerrannaisvaikutuksia. Lisäksi maahanmuuttajien mahdollisesti suomalaisille aiheuttamat (syryjäytys-) vaikutukset jäävät tarkastelun ulkopuolelle.

Keskimääräinen maahanmuuttaja

Keskimääräinen maahanmuuttaja maksaa välittömiä veroja ensimmäisenä maassaolovuotena noin 700 euroa vähemmän kuin saa suoria tulonsiirtoja (kuvio 1). Tilanne heikkenee hieman ensimmäisen neljän vuoden aikana lähinnä hyvin ansaitsevien OECD-maista tulleiden henkilöiden poismuuton vuoksi. Neljännen vuoden jälkeen tase alkaa uudelleen kohentua ja 7–10 vuotta maassa olleet maksavat noin 400 euroa vä-

Kuvio 1. Keskimääräisen maahanmuuttajan vero-tulonsiirtotase.

hemmän veroja kuin saavat tulonsiirtoja. Laskelma pitää sisällään kaikki maahanmuuttajat. Jos tarkastelemme maahanmuuttajia, joilla ei ole suomalaista puolisoa, tase on jonkin verran negatiivisempi kunakin tarkasteluvuonna.²

Maahanmuuton vaikutuksia on mielekästä arvioida erikseen humanitaariselle ja muulle maahanmuutolle. Jos poistamme laskelmasta JIIS-maat (entinen Jugoslavia, Iran, Irak ja Somalia), keskimääräinen maahanmuuttaja maksaa ensimmäisenä Suomessa asumanaan vuonna vain 100 euroa vähemmän veroja kuin saa tulonsiirtoja (kuvio 1). Tase saavuttaa tasapainon kuudennen vuoden kohdalla ja kääntyy positiiviseksi tämän jälkeen. Vähintään 7 vuotta Suomessa asuneet maksavat keskimäärin reilut 200 euroa enemmän veroja kuin saavat tulonsiirtoja.

Maahanmuuton nettovaikutus vaihtelee huomattavasti eri lähtömaiden välillä (ks. Hämmäläinen ym. 2005). OECD-maissa syntyneet maksavat välittömiä veroja

enemmän kuin saavat tulonsiirtoja jo maahantulovuonna. Keskimääräinen hyöty julkisen sektorin kannalta pienenee ensimmäisen vuoden lähes 3 000 eurosta kuudennen vuoden jälkeen puoleen, sillä merkittävä osa ryhmän parhaiten menestyneistä henkilöistä asuu Suomessa vain muutamia vuosia. Lähialueilla syntyneet näyttävät puolestaan kotoutuvan nopeimmin. Heillä tase on noin 2 000 euroa negatiivinen ensimmäisenä vuonna, mutta lähestulkoon tasapainossa kuuden vuoden jälkeen. ”Muista” maista muuttavilla tase on melko lailla tasapainossa alusta alkaen. JIIS-maissa syntyneillä tase on koko ajan negatiivinen ja paranee vain vähän ensimmäisen kymmenen Suomessa asutun vuoden aikana.

Yhteisvaikutus

Tutkimuksemme perusteella voidaan arvioida kunkin maahanmuuttajakohortin maksamien välittömien verojen ja saamien tulonsiirtojen odotusarvot ensimmä-

mäisten kymmenen Suomessa asutun vuoden aikana. Esimerkiksi vuonna 1990 maahan tulleille voidaan laskea heidän arvioitu taseensa vuoteen 2000 saakka ja vuonna 2000 saapuneille vuoteen 2010 saakka.³ Kaikille maahanmuuttajille yhteenlaskettu 1990-luvun maahanmuuton vero-tulonsiirtotase on Suomelle keskimäärin noin 40–50 miljoonaa euroa negatiivinen ensimmäisen kymmenen vuoden aikana. Humanitaarinen maahanmuutto poisluetuna tase oli keskimäärin noin 5–10 miljoonaa euroa negatiivinen. Arviota voi suhteuttaa esimerkiksi julkisen kehitysavun määrärahaan, joka oli vuonna 2003 noin 500 miljoonaa euroa. Lisäksi kustannusta on syytä verrata tilapäisen (alle vuoden kestävä) maahanmuuton tuottamaan vuosittaiseen verokertymään, joka vuoden 2002 osalta arvioitiin noin 7 miljoonaksi euroksi.

Tämä kotoutumisprosessin huomioon ottava laskelma antaa maahanmuutosta positiivisemmän kuvan kuin mitä saadaan suoraan tilastoista vähentämällä maahanmuuttajien verotulojen virta tulonsiirroista vuosittain. Tällaiset ”kassavirta”-laskelmat kuvaavat maahanmuuton verojen ja tulonsiirtojen virtaa riippumatta siitä, minkä aikaa kukin maahanmuuttaja on maassa asunut.⁴

Tehty laskelma on epävarma ja pelkästään suuntaa-antava useista syistä. Ensinnäkin maahanmuuttajien kokonaismäärän arvioiminen on vaikeaa perheiden lukumäärän arvioinnin vaikeuden vuoksi. Toisaalta lukujen yleistettävyyys ei ole kovin suuri, sillä maahanmuuttajakohortin koostumus ja suhdanetilannetilanne maahantulovuon-

na vaikuttavat suuresti taseeseen, vaikka itse kotoutumisprosessi oletettaisiinkin kaikille kohorteille samanlaiseksi.

Vaikutukset 10 vuoden jälkeen

Maahanmuuttajien kotoutuminen luonnollisesti jatkuu edellä tarkastellun 10 ensimmäisen vuoden jälkeenkin. Onkin odotettavissa, että pidemmällä aikavälillä maahanmuuttajien vero-tulonsiirtotase alkaa yhä enemmän muistuttaa suomalaisten tasetta. Tarkempia arvioita pitkän välin kehityksestä ei kuitenkaan voida tehdä, koska maahanmuutto on Suomessa niin tuore ilmiö. Seuraavassa lyhyesti käsiteltävien kansainvälisten kokemusten mukaan on kuitenkin epätodennäköistä, että maahanmuuttajien ansiotaso, työllisyys ja tulonsiirtojen saanti ainakaan kovin nopeasti saavuttaisivat syntyperäisten kotimaan kansalaisten tasoa. Tämä johtopäätös on todennäköinen myös Suomen osalta.

Ensimmäiset maahanmuuttajien ja kantaväestön välisen tuloeron kehittymistä koskevat tutkimukset koskivat Yhdysvaltoja. Niiden mukaan maahanmuuttajat ansaitsivat aluksi vähemmän kuin kotimaan kansalaiset, mutta heidän palkkatasonsa näytti saavuttavan kotimaan kansalaisten tason oleskelun pitkeytyessä. Yhdysvalloissa palkkaero kuroutui umpeen 15 vuoden kuluessa (Chiswick, 1978; Carliner, 1980). Uudemmat tutkimukset kuitenkin kumosivat nämä tulokset ja osoittivat, että Yhdysvaltoihin muuttavien koulutus ja työkokemus ovat viimeisten vuosikymmenten aika-

na heikentyneet (Borjas, 1985). Aiemmat muuttajat olivat huomattavasti viimeaikaisia kohortteja koulutetumpia ja menestyivät siten paremmin työmarkkinoilla. Onkin epätodennäköistä, että uudemmat muuttajakohortit koskaan saavuttavat Yhdysvaltojen kansalaisten palkkatasoa (Schoeni ym., 1996). Useimmissa viimeaikaisissa amerikkalaisissa tutkimuksissa on tultu samaan johtopäätökseen, ja havainto näyttää pätevän myös moniin muihin maihin (ks. Pekka-la 2004).

Sekä palkkaeroja että työllistymistä tarkastelevat tutkimukset toteavat pääsääntöisesti, että työllisyyseron merkittävin selittävä tekijä on muuttajien lähtömaa ja koostumus.⁵ Kuitenkin kaikkien maahanmuuttajien työllisyys verrattuna kotimaan kansalaisiin paranee maassaolon keston myötä. Esimerkiksi alle viisi vuotta Ruotsissa asuneilla miehet olivat yli 44 prosenttia todennäköisemmin vailla työtä kuin syntyperäiset ruotsalaiset (naiset lähes 48 prosenttia), kun taas yli 20 vuotta maassa asuneilla ero oli kaventunut 14,5 prosenttiin (15,3 prosenttiin naisilla) (Nekby, 2003). Myös Ruotsissa maahanmuuttajien tilanne on muuttunut viimeisten kolmen vuosikymmenen aikana, samalla kun maahanmuuttajien koostumus on muuttunut. Vielä 1970-luvulla huomattava osa muuttajista oli muista Pohjoismaista, eikä heidän työllisyytensä ollut oleellisesti heikompi kuin syntyperäisillä ruotsalaisilla (Ekberg, 1991 ja 1999; Wadensjö, 1997; Lundborg, 2000; Vilhelmsson, 2000). 1980-luvulla ja sen jälkeen muuttajien työllisyys on heikentynyt huomattavasti ver-

rattuna kotimaan kansalaisiin ja aiempaa suurempi osa heistä on ollut pakolaistaustaisia. Maahanmuuttajien lähtömaat puolestaan vaihtelevat voimakkaasti kohteittain (Coppel ym., 2001), mikä osittain selittää tutkimusten eriäviä tuloksia. Monessa tutkimuksessa on vaikea erotella todellista työmarkkinamenestyksen kasvua mm. vuosikohortin koostumusvaikutuksesta, koska pitkiä aikavälejä kuvaavia aineistoja on harvoin saatavilla.

Myös maahanmuuttajien tukien käytön kehitystä on tutkittu useissa ulkomaisissa tutkimuksissa. Tulokset ovat olleet vaihtelevia. Pohjois-Amerikassa maahanmuuttajien tukien käytön on havaittu kasvaneen viime vuosikymmeninä; samoin Pohjoismaissa tyypillisesti havaitaan, että maahanmuuttajat käyttävät tukia

kotimaan kansalaisia enemmän. Kaikki tutkimukset ovat yhtä mieltä siitä, että eri maahanmuuttajaryhmien väliset erot ansiotuloissa ja tukien käytössä ovat suuria. Osa ulkomaisista tutkimuksista havaitsee tukien käytön pienenevän maassa oleskelun myötä, kun taas toisissa käytön todetaan lisääntyvän muun muassa laajentuneiden tukioikeuksien myötä.

Taulukossa 1. kootaan tyypillisiä ansiotuloja ja tukien käyttöä koskevia tuloksia eri maista. Pekkala (2004) kuvailee tuloksia tarkemmin.

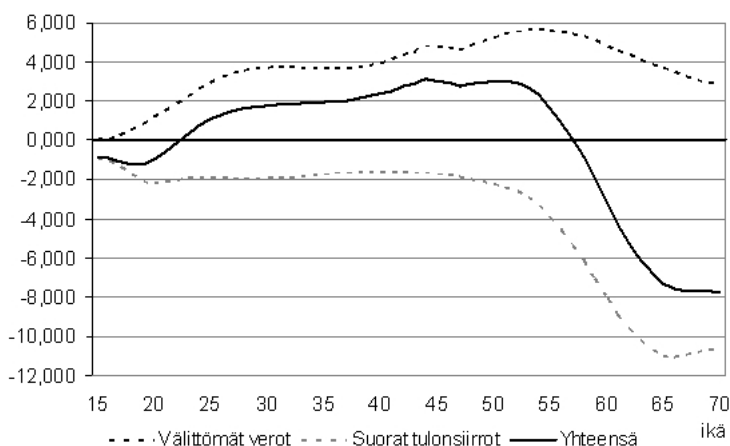
Kirjallisuuskatsauksen perusteella voisi ennustaa, että ainakaan maahanmuuttajien ensimmäinen sukupolvi ei ehdi kuroa umpeen eroa suomalaisiin palkkatasossa, työllisyydessä tai tulonsiirroissa. Tästä huolimatta maahanmuuttajien vero-tulonsiirtotaseen muutos-

ta kymmenen ensimmäisen vuoden maassa olon jälkeen voidaan suuntaa antavasti hahmotella tarkastelemalla suomalaisten tasetta. Aineistomme perusteella työikäiset syntyperäiset suomalaiset maksavat veroja vähemmän kuin saavat tulonsiirtoja 22-vuotiaiksi saakka (kuvio 2). Tämän jälkeen tase on positiivinen lähes 60-vuotiaaksi saakka. Tase on positiivisimmillaan 45–55-vuotiailla, jolloin suomalainen keskimäärin maksaa veroja noin 3 000 euroa enemmän kuin saa tulonsiirtoja. Yllä havaitsimme kuinka OECD-maista tullee tase on suurin piirtein suomalaisten tasolla heti maahantulovuonna. Muilla maahanmuuttajaryhmillä sen sijaan tase on joko negatiivinen tai lähellä nolaa vielä 7–10 vuoden jälkeenkin.

Maa	Ero ansioissa: Muuttaja vs. kotimaan kansalainen	Ero tukien käytössä: Muuttaja vs. kotimaan kansalainen	Kohdemaassa oleskelu: Lisää vs. vähentää tukien käyttöä
Yhdysvallat	1970-luku: -20 % 1980-luku: -22 % 1990-luku: -25 % Uusilla muuttajilla ero suurempi	1970-luku: käyttö pienempää 1980- ja 1990-luku: käyttö suurempaa	Lisää
Kanada	1980-luku: -15 % Erot kasvaneet hieman 1980-luvun aikana	1985: käyttö pienempää (paitsi asumistuki) 1990: käyttö kasvanut, suuret erot eri ryhmien ja tukimuotojen välillä	Lisää työttömyystuen ja sosiaaliturvan käyttöä, vähentää asumistuen käyttöä
Tanska	1994–1997: - 53 %	1990 ja 1999: käyttö huomattavasti suurempaa	Vähentää
Ruotsi	1970: -12 % - -2 % 2000: jopa -46 % Erot kasvaneet, erityisesti uusien, ei-pohjoismaisten muuttajien osalta	1990 ja 1996: käyttö huomattavasti suurempaa	Vähentää

Taulukko 1. Maahanmuuttajien ansiot ja tukien käyttö kotimaan kansalaisiin verrattuna eri maissa.

Lähteet: Yhdysvallat: LaLonde & Topel (1991), Yuengert (1994), Borjas (1994), Funkhouser & Trejo (1995), Card (1997), Butcher & DiNardo (1998), Blau ym. (2002), Borjas & Trejo (1991), Hu (1998), Borjas (1995), ja Gustmann & Steinmeier (2000). Kanada: Borjas (1993), Grant (1999), Baker & Benjamin (1995). Ruotsi: Ekberg (1994), Edin ym. (2000), Hansen & Lofstrom (2003). Tanska: Büchel ja Frick (2003), Blume & Verner (2003).

Kuvio 2. Suomalaisten vero-tulonsiirtotase

Keskimääräinen maahanmuuttaja on 33-vuotias tullessaan Suomeen. Kymmenen ensimmäisen maassa vietetyn vuoden jälkeen hän on iässä, josta lähtien vero-tulonsiirtotase suomalaisilla on positiivisimmillaan. Tämän vuoksi voidaan myös arvailla, että edellä esitetyt kymmenen ensimmäisen vuoden vaikutukset muuttuvat myönteisemmiksi seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Vaikutukset yleisemmin

Edellä esitetty laskelma kertoo vain maksettujen välittömien verojen ja tulonsiirtojen välisen taseen. Siinä ei huomioida esimerkiksi julkisten palveluiden käyttöä. Palvelujen käyttöä voidaan epäsuorasti hahmotella maahan-tuloian ja perheiden rakenteen avulla. Maahanmuuttajien ikärakenteen johdosta he käyttävät koulutuspalveluita suomalaisia vähemmän. Tämä koskee erityisesti nuoria ikäluokkia, sillä 15–19-vuotiaista suomalaisista opiskelee lähes 90 prosenttia, kun JIIS-maista tulevista samanikäi-

sistä opiskelee vain 70 prosenttia ja muista maista tulevista vain reilut 60 prosenttia. Sama ilmiö pätee kaikkiin alle 30-vuotiaisiin ikäryhmiin. Nämä huomiot viittaavat siihen, että maahanmuuttajat käyttävät koulutuspalveluja suomalaisia vähemmän, mikä vähentää siten verorasitusta suomalaisiin nähden.

Koska maahanmuuttajat ovat keskimäärin suomalaisia nuorempia voimme päätellä, että keskipitkällä aikavälillä (etenkin nyt tarkastellun 10 ensimmäisen maassaolovuoden aikana) maahanmuuttajat käyttävät todennäköisesti terveys- ja vanhuspalveluja suomalaisia vähemmän. Myös tämä vähentää verorasitusta.

Toisaalta JIIS-maista maahan-tulleissa perheissä on keskimäärin 4,2 jäsentä silloin kun vanhemmat ovat 35–40-vuotiaita. Muissa maahanmuuttajaryhmissä vastaava luku on 2,9 henkilöä ja suomalaisten osalta 3,3 henkilöä. Ero perhekoossa lisää JIIS-maista tulleiden maahanmuuttajien aikaansaamaa verorasitusta muun muassa päivähoitopalvelujen käy-

tön vuoksi. Toisaalta JIIS-maista tulleista naisista yli 50 prosenttia on työvoiman ulkopuolella, joten he todennäköisesti hoitavat lapsia muita useammin kotona. Muut kuin JIIS-maista tulleet maahanmuuttajaperheet käyttävät todennäköisesti suomalaisia vähemmän päivähoitopalveluja. Alhainen tulotaso puolestaan pienentää näiden perheiden päivähoitomaksujen omavastuuta muihin nähden.

Lisäksi maahanmuuttajien verorasitusta lisää jonkin verran se, että heidän tarvitsemansa palvelutarve voi olla myös laadullisesti suomalaisia vaativampaa esimerkiksi kieliongelmiin vuoksi. Palvelujen käytön kokonaisvaikutusta onkin tässä yhteydessä mahdoton tarkkaan ottaen arvioida.

Valtaosa maahanmuuton kokonaisvaikutuksia tarkastelevista ulkomaisista tutkimuksista päättyy johtopäätökseen, jonka mukaan maahanmuuttajat tuovat kaiken kaikkiaan kohdemaalleen pientä positiivista nettohyötyä (henkeä kohti lasketulla tuotannolla mitattuna). Nämä hyödyt eivät kuitenkaan jakaudu tasaisesti kohdemaan eri sektoreiden ja väestöryhmien välillä. Muuton fiskaalinen nettovaikutus on useimmissa tutkimuksissa arvioitu lähes olemattomaksi. Vaikutusten laskeminen ja vertailu on kuitenkin erittäin vaikeaa, sillä tulokset vaihtelevat voimakkaasti riippuen käytetyistä menetelmistä, tehdyistä oletuksista, mukaan lasketuista julkisista palveluista, käytetystä diskonttausasteesta sekä aineistosta (Coppel ym. 2001).

Varhaisemmat tutkimukset maahanmuuton fiskaalisista nettovaikutuksista arvioivat vaikutuksia yksittäisten järjestelmien

osalta Yhdysvalloissa. Esimerkiksi Passel ja Clark (1994) arvioivat muuttajien maksavan hyvinvointi- ja koulutusjärjestelmiin yli 27 miljardia dollaria enemmän vuodessa kuin kuluttivat. Huddle (1993) taas arvioi muuttajien edustaneen yli 40 miljardin dollarin nettokustannusta vuonna 1992. Borjas (1995) osoittaa, että oletuksista riippuen maahanmuuttajien voidaan arvioida edustaneen joko 16 miljardin dollarin nettokustannusta tai 60 miljardin dollarin nettohyötyä. Mahdollinen vaikutus riippuu voimakkaasti maahanmuuttajien koulutustasosta. Näillä menetelmillä tuotetut laskelmat nettovaikutuksista eivät siis välttämättä ole kovin informatiivisia tai edes suuntaa antavia. Uudemmat tutkimukset ovatkin käyttäneet kehittyneempiä arviointimenetelmiä.

Yhdysvalloissa tehdyt uudemmat tutkimukset toteavat, että yksittäisen maahanmuuttajan aiheuttama kustannus, samoin kuin mukanaan tuoma maksettuina veroina mitattu hyöty, on keskimäärin varsin pieni (Lee ja Miller, 1997; Auerbach ja Oreopoulos, 1999; Storesletten, 2000; Smith ja Edmonston, 1997). Storesletten arvioi, että keskimääräisen maahanmuuttajan elinaikanaan tuottama nettohyöty on ainoastaan 7 400 dollaria. Toisaalta erilaisten muuttajien välillä on suuria eroja heidän aiheuttamissaan nettovaikutuksissa. Korkeasti koulutetut tuovat mukanaan inhimillistä pääomaa, menestyvät työmarkkinoilla ja maksavat enemmän veroja kuin mitä kuluttavat julkishyödykkeiden muodossa. Heikosti koulutetut ja pian eläköityvät puolestaan aiheuttavat suuria net-

tokustannuksia yhteiskunnalle. Nettonykyarvoissa mitattuna erot ovat huomattavat: 36 000 dollarin nettokustannuksesta (kouluttamaton muuttaja) 96 000 dollarin nettohyötyyn (korkeasti koulutettu muuttaja). On myös huomattava, että perheiden muutto voi vähentää näitä laskennallisia hyötyjä.

Yhdysvalloissa tehtyjä tutkimuksia on vaikea yleistää eurooppalaiseen kehikkoon erityisesti veroja ja julkista sektoria koskevien tulosten osalta, sillä Euroopan maissa on huomattavasti suuremmat julkiset sektorit. OECD:n (2003) mukaan julkisen sektorin menot ovat USA:ssa 36 prosenttia BKT:stä, Euroopassa keskimäärin 48 prosenttia ja Suomessa 51 prosenttia. Tämä todennäköisesti kasvattaa maahanmuuton kustannuksia, sillä Euroopassa hyvinvointipalvelujen tarjonta on suurempaa. Lisäksi maahanmuuttajat ovat tyypillisesti menestyneet heikommin eurooppalaisilla työmarkkinoilla. Tämä seikka taas pienentää maahanmuutosta saatavia hyötyjä.

Ruotsalaiset tutkimukset arvioivatkin, että keskimääräinen maahanmuuttaja edustaa noin 20 000 euron nettokustannusta julkiselle sektorille, mutta potentiaaliset hyödyt nuorista maahanmuuttajista ovat varsin suuret (keskimäärin noin 24 000 euroa) (Storesletten, 2003). Yli 50-vuotiaat puolestaan aiheuttavat erittäin suuria nettokustannuksia. Tulokset riippuvat erittäin paljon siitä, kuinka hyvin maahanmuuttajat menestyvät työmarkkinoilla. On myös arvioitu, että vasta tulleet muuttajat sekä pakolaistaustaiset muuttajat aiheuttavat huomattavasti muita korkeampia kustannuksia (Österberg, 1998).

Alankomaissa tehty tutkimus arvioi maahanmuuton aiheuttavan julkiselle sektorille jonkin verran nettokustannuksia, mutta jälleen kustannukset vaihtelevat voimakkaasti muuttajaryhmittäin (Roodenburg ym., 2003). Nuoret (muuttohetkellä alle 25-vuotiaat), länsimaiset muuttajat tuovat mukanaan nettohyötyä, mutta kaikki muut ryhmät aiheuttavat enemmän kustannuksia kuin maksavat veroja. Lisäksi kotimaan kansalaisten välillä tapahtuu tulonjakoa työtuloista pääomatuloihin. Toinen alankomaalainen tutkimus tukee näitä tuloksia: vaikka muuttajien koulutus vastaisi kotimaan kansalaisten koulutusta, on muutosta koitua nettohyöty vain marginaalinen (Knaap ym., 2003). Todellisuudessa muuttajien koulutus on kuitenkin tätä matalampi, joten hyödytkin ovat pienemmät.

Saksassa Sinn ja Werdning (2001) arvioivat maahanmuuton fiskaalisen vaikutuksen olleen negatiivinen ainakin vuonna 1997, vaikka pitkäaikaisesti (yli 25 vuotta) maassa oleskelevat aiheuttavatkin enemmän hyötyjä kuin kustannuksia. Jos tarkastellaan muuttajia yli koko elinkaaren, voidaan heidän laskea edustavan Saksan julkiselle sektorille nettohyötyä, mikä johtuu heidän nuoresta iästään maahantulohetkellä ja eläkejärjestelmän tulosidonnaisuudesta (Bonin ym., 2000; Bonin, 2001). Myös Italiassa on arvioitu maahanmuuttajien helpottavan verotaakkaa (Moscorola, 2001) samoin kuin Itävallassa (Ablett, 1999). Kaikki nämä tutkimukset kuitenkin perustuvat erilaisille oletuksille siitä, kuinka julkiset menot esimerkiksi maanpuolustuksen ja infrastruktuurin osal-

ta jakautuvat kotimaan kansalaisien ja maahanmuuttajien kesken. Usein oletetaan, että yhden muuttajan aiheuttama kustannus tämän tyyppisistä julkisista palveluista on olematon, koska puhtaat julkishyödykkeet joudutaan tuottamaan joka tapauksessa eikä yksittäinen muuttaja lisää niiden kulutusta.

On kuitenkin vaikea yleistää edes ruotsalaisia tuloksia Suomen tapaukseen, sillä Ruotsiin muuttavien määrä on huomattavasti suurempi ja maahanmuuton koostumus on selvästi erilainen. Johtopäätöksenä voidaan kuitenkin todeta, että maahanmuuton arvioitu nettovaikutus julkiselle sektorille vaihtelee voimakkaasti riippuen muuttajien maajakaumasta sekä ikä- ja koulutusrakenteesta. Lähtömaa puolestaan kuvastaa useita aineistoissa havaitsemattomia tekijöitä, joten sen suoraa vaikutusta ei voida käyttää hyväksi vertailtaessa eri maita keskenään.

Johtopäätökset

Edellä arvioitiin 1990-luvulla Suomeen muuttaneiden maahanmuuttajien maksamia välittömiä veroja ja saamiaan tulonsiirtoja. Aineistomme salli eri vuosina Suomeen muuttaneiden maahanmuuttajien seuraamisen vuoteen 2000 saakka ja heidän vertaamisensa suomalaisiin.

Laskelmat koskevat aineistoystävällisistä pelkästään maahanmuuttajia, jotka ovat Suomessa vähintään vuoden. Vaikka kaikkien maahanmuuttajien yhteenlaskettua vero-tulonsiirtotasetta on vaikea aineisto- ja määritelmyksistä tarkasti laskea, suuntaa-antavan laskelman mukaan yhden vuoden aikana

Suomeen tulleet maahanmuuttajat maksavat ensimmäisen kymmenen maassa asutun vuoden aikana muutamia kymmeniä miljoonia euroja vähemmän veroja kuin mitä saavat tulonsiirtoja. Myös pelkästään ei-humanitaarista muuttoa tarkasteltaessa tase jää negatiiviseksi, joskin kuuden Suomessa asutun vuoden jälkeen tämän ryhmän maksamat verot ylittävät heidän saamansa tulonsiirrot. Humanitaarisen muuton vero-tulonsiirtotase on pieni suhteessa muuhun julkiseen kehitysapuun.

Maahanmuuton vaikutukset luonnollisesti jatkuvat nyt tarkastellun kymmenen vuoden aikavälin jälkeenkin. On uskottavaa olettaa, että maahanmuuton taloudelliset vaikutukset muuttuvat myönteisemmiksi ajan kuluessa ja kotoutumisen edistyessä. Tarkkaa arviota pitkän aikavälin kehityksestä ei voida kuitenkaan antaa, sillä Suomessa on toistaiseksi vähän pitkään maassa asuneita maahanmuuttajia.

Tarkastelun ulkopuolelle jäävät maahanmuuttajien käyttämät julkiset palvelut sekä maahanmuuton vaikutus kulutusmarkkinoilla, missä maahanmuuttajat hyödyttävät kansantaloutta välillisen verotuksen ja kysynnän kerrannaisvaikutusten kautta. Tarkastelun ulkopuolelle rajattiin myös maahanmuuton vaikutus suomalaisten työnsaantiin ja palkkatasoon sekä laitton maahanmuutto ja laitton työnteke. Laillisen maahanmuuton vaikutus suomalaisiin on toistaiseksi ollut (ehkä lukuun ottamatta joitain tiettyjä toimialoja ja alueita) kokonaisuudessaan pieni maahanmuuton vähäisyydestä johtuen. Myös laittoman maahanmuuton määrä on Suomessa edel-

leen suhteellisen pieni, joskin nähtävästi kasvava.

Lähteet

- Ablett J. (1999) *Generational accounting in Australia*, kirjassa *Generational Accounting around the World*, University of Chicago Press, Chicago.
- Auerbach A. & Kotlikoff L. (1987) *Dynamic Fiscal Policy*, Cambridge University Press, New York.
- Baker M. & Benjamin D. (1995) *The receipt of transfer payments by immigrants to Canada*, *Journal of Human Resources*, 30, 4, 650–676.
- Blau F., Kahn L., Moriarty J. & Portela Souza A. (2002) *The role of family in immigrants' labor market activity: Evidence from the United States*, NBER Working Paper 9051.
- Blume K. & Verner M. (2003) *Welfare dependency among Danish immigrants*, manuscript.
- Bonin H. (2001) *Fiscale effekte der zuwanderung nach Deutschland: Eine generationsbilanz*, IZA Discussion Paper 32.
- Bonin H., Raffelhueschen & Walliser J. (2000) *Can immigration alleviate demographic burden?* *Finanzarchiv*, 57.
- Borjas G. & Trejo S. (1991) *Immigrant participation in the welfare system*, *Industrial and Labor Relations Review*, 195–211.
- Borjas G. (1985) *Assimilation, changes in cohort quality and the earnings of immigrants*, *Journal of Labor Economics*, 3, 463–489.

- Borjas G. (1993) Immigration policy, national origin and immigrant skills: A comparison of Canada and United States, kirjassa Card D. & Freeman R. (toim.) *Small Differences that Matter*, Chicago University Press, Chicago.
- Borjas G. (1994) Economics of immigration, *Journal of Economic Literature*, 32, 1667–1717.
- Büchel F. & Frick J. (2003) Immigrants' economic performance across Europe – Does immigration policy matter?, manuscript.
- Butcher K. & DiNardo J. (1998) The immigrant and native-born wage distributions: evidence from the United States censuses, NBER Working Paper 6630.
- Card D. (1997) Immigrant inflows, native outflows, and the local labor market impacts of higher immigration, *Journal of Labor Economics*, 19, 1, 22–64.
- Carliner G. (1980) Wages, earnings and hours of first, second and third generation American males, *Economic Inquiry*, 18, 87–102.
- Chiswick B. (1978) The effect of americanization on the earnings of foreign-born men, *Journal of Political Economy*, 86, 897–921.
- Coppel J., Dumont J-C. & Visco I. (2001) Trends in immigration and economic consequences, OECD, Economics Department Working Paper 284.
- Edin P-A., LaLonde R. & Ås-lund O. (2000) Emigration of immigrants and measures of immigrant assimilation: Evidence from Sweden, *Swedish Economic Policy Review*, 7, 163–204.
- Ekberg J. (1991) Vad hände sedan? En studie av utrikes födda på arbetsmarknaden, ACTA Wex-ionesia, Serie 2, Economy and Politics, Växjö.
- Ekberg J. (1994) Economic progress of immigrants in Sweden from 1970 to 1990: a longitudinal study, *Scandinavian Journal of Social Welfare*, 3, 148–157.
- Ekberg J. (1999) Immigration and the public sector: Income effects for the native population in Sweden, *Journal of Population Economics*, 12, 3, 411–430.
- Funkhouser E. & Trejo S. (1995) The labor market skills of recent male immigrants: Evidence from the Current Population Survey, *Industrial and Labor Relations Review*, 48, 792–811.
- Grant M. (1999) Evidence of new immigrant assimilation in Canada, *Canadian Economic Journal*, 32, 930–955.
- Gustman A. & Steinmeier T. (2000) Social security benefits of immigrants and the U.S. born, kirjassa Borjas G. (toim.) *Issues in the Economics of Immigration*, The University of Chicago Press.
- Hämäläinen, Kari & Kangasharju, Aki & Pekkala, Sari & Sarvimäki, Matti (2005): 1990-luvun maahanmuuttajien työllisyys, tuloverot ja tulonsiirrot. Työpoliittinen tutkimus 265. Työministeriö.
- Hansen J. & Lofstrom M. (2003) Immigrant Assimilation and Welfare Participation: Do Immigrants Assimilate Into or Out of Welfare, *Journal of Human Resources*, 38, 1, 74–98.
- Hu W-Y. (1998) Elderly im-migrants on welfare, *Journal of Human Resources*, 33, 3, 711–741.
- Huddle D. (1993) The cost of immigration, Rice University.
- Knaap T., Bovenberg A., Bet-tendorf L. & Broer D. (2003) Vergrijzing, aanvuellende pensionen en de Nederlandse economie, *Ocfeb Studies in Economic Policy* 7, Erasmus Universiteit Rotterdam.
- LaLonde R. & Topel R. (1991) Immigrants in the American labor market: Quality, assimilation, and distributional effects, *American Economic Review*, 81, 297–302.
- Lee R. & Miller T. (1997) Immigrants and their descendants, project on the economic demography of interage income reallocation, UC Berkeley.
- Lundborg P. (2000) Vilka för-lorade jobbet under 1990-talet? Välfärdens förutsättningar. Arbetsmarknad, demografi och segregation, Johan Fritzell (toim.) *Kommitten Välfärd-bokslut*, SOU 2000:37.
- Moscorola F. (2001) The effects of immigration flows on sustainability of the Italian welfare state, Center for Research on Pensions and Welfare Policies, Working Paper 6, Torino.
- Nekby L. (2003) How long does it take to integrate? Employment convergence of immigrants and natives in Sweden, manuscript.
- OECD (2000) Trends in immigration and economic consequences, kappale VII, *OECD Economic Outlook* 68.
- OECD (2003) *Economic Outlook*, Paris.
- Passel J. & Clark R. (1994) How

- much do immigrants really cost? A reappraisal of Huddle's 'The cost of immigrants', Urban Institute Working Paper.
- Pekkala, S. (2004) Maahanmuuton taloudelliset vaikutukset: kirjallisuuskatsaus. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Keskustelualoitteita 334, Helsinki.
- Roodenburg H., Euwals R. & ter Rele H. (2003) Immigration and the Dutch economy, CPB Netherlands Bureau of Economic Policy Analysis.
- Schoeni R., McCarthy K. & Vernez G. (1996) The Mixed Economic Progress of Immigrants, RAND Corporation.
- Sinn H. & Werding M. (2001) Immigration following the EU eastern enlargement, CESifo Forum, Summer 2001.
- Smith J. & Edmonton B. (1997) (toim.) The New Americans: Economic, demographic and fiscal effects of immigration, National Academic Press, Washington D.C.
- Storesletten K. (2003) Fiscal implications of immigration – a net present value approach, Scandinavian Journal of Economics.
- Vilhelmsson R. (2000) Ethnic differences in the Swedish youth labor market, Licentiatserien 15/2000, Swedish Institute for Social Research.
- Wadensjö E. (1997) Invandrarkvinnornas arbetsmarknad, SOU 1997: 137, 195–212.
- Yuengert A. (1994) Immigrant earnings relative to what? Importance of earnings function specification and comparison points, Journal of Applied Econometrics, 9, 71–90.
- Österberg T. (2001) Immigrants and the public sector budget – Accounting exercise for Sweden, Journal of Population Economics.

Viitteet

¹ Entisen Jugoslavian alue, Iran, Irak ja Somalia

² OECD-maista tulleista 43 prosentilla on suomalainen aviopuoliso maahan tullessa. Vastaavat luvut JIIS-maiden osalta ovat 3 prosenttia ja Lähialueilta ja muista maista tulleilla noin 30 prosenttia.

³ Hämäläinen ym. (2005) rakensivat ekonometrisen mallin, jolla arvioitiin aluksi välittömien verojen ja saatujen tulonsiirtojen odotusarvot henkeä kohti Suomessa asutun ajan funktiona. Maahanmuuttajat

jaettiin ryhmiin syntymämaan ja maahanmuuttovuoden mukaan. Tämän jälkeen kunkin ryhmän koko arvioitiin käyttämällä tietoa Suomeen vuosittain muuttaneiden henkilöiden lukumäärästä. Lisäksi poismuutto arvioitiin kullekin ryhmälle. Tällä arviolla kerrottiin arvio henkeä kohti lasketusta nettovaikutuksesta julkiselle sektorille. Laskelma tehtiin kymmenelle ensimmäiselle Suomessa asutulle vuodelle suhdannevaihtelut kontrolloiden. Arvioidut kasvavirrat muutettiin nykyarvoonsa (suhteessa maahantulovuoteen) käyttäen kolmen prosentin diskonttokorkoa. Vastaava laskelma tehtiin myös kertomalla arvio perhetason nettovaikutuksesta arviolla perheiden lukumäärästä. Molemmat laskelmat päätyivät yllämainittuun suuruusluokkaan.

⁴ Tällä tavalla laskettuna 1990-luvulla maahanmuuttoon käytettiin vuosittain noin 70 miljoonaa euroa enemmän tulonsiirtoja kuin mitä saatiin välittömiä veroja.

⁵ On huomattava, että muuttajien lähtömaa heijastaa useita aineistoissa havaitsemattomia ominaisuuksia kuten (tyypillisesti puutteellisesti mitattu) koulutus ja työmarkkinakokemus.

Muslim migrants in Europe: A challenge to the policy of the state

Solomiya Zinko

Although there have been Muslims in Western Europe for ages - including foreign traders, diplomats and students - they have never before been present on such a large scale as they are now. There are no authoritative maps of the distribution of Muslims in Europe or counting systems that warrant reliable statistics about the precise number of Muslims. According to the U.S. Department of State Annual Report on the International Religious Freedom 2003, more than 23 million Muslims reside in Europe, comprising nearly five per cent of the population. The overwhelming majority of Muslims - approximately three quarters of the total - are living in Western Europe as first and second-generation immigrants.

The largest Muslim group consists of Arabs, especially North Africans. The second group consists of Turks, although a portion of these Turks is ethnic Kurds, originating from Turkey. Although

Solomiya Zinko, MA student of the Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine. Paper presented at the 4th International Immigration Conference "Contemporary migration issues: migration and society. Legal framework of migration versus human rights. 21.-23.11.2004, Warsaw, Poland.

the Turkish presence is generally identified with Germany, Turks are also present in most European countries. The levels of their concentration differs, however. The third large group of Muslims in Europe consists of those originating in the Indian sub-continent, especially Pakistan. According to the International Organization for Migration, 500,000 immigrants - mainly, family reunification cases and 400,000 asylum seekers arrive in Western Europe each year (World Migration Report 2000, 195). Muslims also constitute a significant number of Western Europe illegal immigrants (between 120,000 and 500,000 arrive in Europe annually (Migration Policy Issues no. 2, 2003, 2).

Since the 1950s, Britain, France and the Netherlands have experienced postcolonial immigration. Indians, Pakistani, Bangladeshi and Caribbeans approached United Kingdom. France was popular with Morocco, Algeria and other North African countries. Netherlands attracted Muslims from Indonesia, Moluccans and Surinam. Their arrival in Europe coincided with the economic boom in the 1960s and 1970s. They were eligible for Dutch, British and French citizenship and were to a large extent

familiar with the language, norms and practices of the metropolises. Among these immigrants were significant numbers of higher-class representatives, which was a noteworthy difference to the next immigrant groups. Many other Muslim migrants were recruited under the guest worker scheme that was implemented in most Western European countries (until the mid 1970s), or came under family unification scheme or are the children of these recent immigrants. Islam first emerged as a social issue between Muslim communities and their host societies in Western Europe when European governments changed their immigration policies in response to the economic crisis of the 1970s. Family reunification plans, introduced by the European governments, actually forbid the arrival of the new male workers. Family reunification was a positive step towards integration with the host society: Muslim women and children appeared at the public scale. The second generation of the migrants placed their practicing of religion in the public sphere. Their Western education and influential public institutions allowed them to gain visibility. All the above-mentioned prerequisites were crucial in creating a generation and out-

look gap between first and second generation of migrants. The "first generation" of Muslims arrived from the countries where Muslims constitute a majority. The "second generation", however, was urged to cope with the novel minority status.

The Muslims' birth rate is more than three times that of non-Muslims (Caldwell 2000, 22). Muslim communities in Europe are considerably younger than the graying native population. Europe's "Generation X" and "Millennium Generation" include considerably more Muslims than does the continent's population as a whole (Mandaville 2002, 219-230). Would it mean the possible shift in values and norms of the younger generation with religion being top priority? If so, the broad inclusiveness of the religion in youth sub-culture could lead both to anti systematic movements (religious fundamentalism) and intro systematic (instiutalization of youth movements in the public sphere).

The next decade will definitely display the pattern of the possible de-secularizing of the youth. Muslims, which will comprise at least 20 per cent of the population by 2050 (up from 5 per cent today).

Austria, Denmark, the Netherlands, Norway and Sweden demonstrate the most evident growth of immigrants and asylum seekers in Europe. It can be straightforwardly explained by more liberal rules for naturalization, which is generally obtainable after five years of residency (current levels of citizenship are 15 - 30%). Although being labor catchment's areas for Muslims immigrants, Spain and Germany offer far less favorable procedures for obtaining citizenship. Hence the percentage of Muslim citizens in Germany is approximately 15-20 (Wilamowitz-Moellendorff 2001, 1-2). The Balkan wars and Turkish and Albanian out-migration provoked a substantial decline of the indigenous Muslim population in South Eastern Europe.

Socio-economic factors are also decisive in defining Muslim identity. The qualifications and educational level of the Muslim workers are relatively low. The participation of Muslim women in the workforce is limited not only in quantity indicators but also in some professional spheres, which are not allowed by the sharia practice.

Concerning geographic distribution, Muslims tend to prefer industrialized (most of them received technical education), urban areas. Muslims constitute 20 per cent of Malmö, 10 per cent of Oslo and Copenhagen (Haddad 2002, 110). Urbanized areas are the destination place due to the commonly more developed sense of multiculturalism as well as better labor market. Their settlement pattern is generally associated with poor, self-encapsulated neighborhoods. This often provoke the raise of a parallel, often hostile, culture, which avoids assimilation with the host society.

Hence, the identity of Muslims in Europe is marked by an isolationist model of behavior. The everyday contacts with the indigenous population are often minimal, Muslim communities often create a "world in itself" with its own hierarchical system. On the contrary, to the attempts of the government to control communal life of Muslims through state-established councils, they are more inclined to seek guidance by the means of electronic or printed media, satellite TV or other transnational media. Among the mediators, we find imams, teachers and preachers visiting Western Europe, as well as ulama,

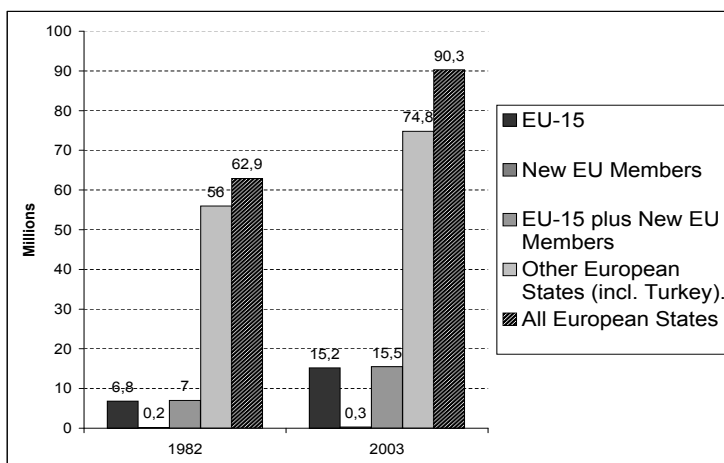

Figure 1. Muslim Presence in Europe in 1982 and 2003. Comparative table. (Current numbers from U.S. Department of State, Annual Report on International Religious Freedom 2003; 1982 estimates from Kettani, 1986)

intellectuals and journalists in the "home" countries. The mobilizing potential of Islam is displayed through numerous requests for fatwa (authoritative opinion based on the norms of Islam). The range of questions differs significantly: from participation in elections to celebrating holidays in the host countries and e-dating.

At the early stages of Muslim migration, there was a dominant scholar attitude Muslims should always consider that their presence in host society is temporary; therefore, they had to conform to their own norms and practices. However, this attitude has transformed over precedent decades. Prominent Muslim scholars approached the contemporary minority status of the Muslim migrants and favored their integration as to achieve institutional goals. Conversely, their scholar opponents played the radicalism card. From the safety of Western cities, they counsel belligerence and inveigh against assimilation. They forbid shaking hands with women examiners at universities. They warn against offering greetings to "infidels" on their religious holidays, or serving in the armies and police of the new lands (Ajami 2004).

The role of the mosques, Qur'an courses and institutes of formal or informal Islamic education in forming Muslim identity should not be underestimated. State schools can be also "Muslim-favored" when including Islam studies in the curriculum. Mosque imams appear to be far more influential in the diaspora than in the home countries, at least in part because of the pastoral role and authority attributed to them

by local governments and other institutions, and in part because of the different functions the mosque fulfils in the diaspora. Turkey, Morocco, Algeria and Saudi Arabia make great efforts to keep their subjects under control through Muslim associations, centers and mosques. These states were particularly active in granting financial aid to the institutions of the Muslim newcomers in 1970s. Morocco and Algeria tried to extend this influence in the political sphere through their communities when seeking advantages in the Barcelona Conferences as well as Mediterranean Dialogue.

All the above-mentioned issues cause the reasonable question: is

Islam in Europe universalized or differentiated? Cultural and ethnical differentiation was common in the past. For example, the Turkish community was a model for its co-coordinated action among her members. The broad presentation of Turks in the Western European countries enabled this action and allowed Turkey to perform external influence.

First generation migrants, particularly from North African countries often visited their home countries and frequently sought spouses for their children there. Some even used the black market of the countries of origin to organize trade routes. In addition to this, political opposition that

Country of origin	Population	Muslim population	Turks
Austria	8.102.600 (1999)	300.000 (1997)	138.860
Belgium	10.192.240 (1998)	370.000	70.700
Denmark	5.330.020 (2000)	150.000	36.500
Finland	5.171.302 (1999)	20.000	2.334
France	56.000.000	4/5.000.000	350.000
Germany	82.000.000	3.040.000	2.280.000
Greece	10.000.000	370.000	70.000
Italy	56.778.031 (1991)	600.000 (2000)	10.000
Luxembourg	435.700 (2000)	3.800	.
Portugal	9.853.000 (1991)	35.000	.
Spain	40.202.160 (1999)	300.000	.
Sweden	8.876.611 (2000)	250. /300.000	20.000
The Netherlands	15.760.225 (1999)	695.600 (1998)	284.679
United Kingdom	55.000.000 (1991)	1.406.000	45.000 (Turkish Cypriots)

Table 1. Turkish population in European countries (Maréchal 2002)

was oppressed in the Middle East and North Africa countries gained support among diaspora in the Western Europe. Immigrant circles in Europe frequently served as sounding boards for political dissent that would normally be prohibited in the countries of origin. The Berber rights movement, initially suppressed in both Algeria and Morocco, first gained a foothold in France; Germany has provided fertile ground for the Turkish Islamists movement.

Nowadays, this process transforms to what the French expert Oliver Roy (Roy 2003, 63) has described as "recomunalization along supranational lines". The transnational flows are directed not inwards but outwards Western Europe. The distinct European Islam emerges with the institutions both at the local, national and transnational levels. There was a shift from transnational relations (between migrant communities and their homeland and relations between migrants of same cultural background living in various European countries to relations transcending ethnic and state boundaries. However, to talk about one Muslim community is misleading. The mentioned trends are often parallel and simultaneous, yet the universalistic transnational trend is dominant. Most prominent contemporary Muslim scholars in the social sciences, which investigate, for example, nationalism, feminism or Muslim cyber society are mainly citizens of Western countries. Hence, not only the movement of Muslim capital is directed outwards Europe, but also the flow of modern knowledge and ideas.

According to Oliver Roy, the Salman Rushdie affair contributed to the shift from diasporic to universalistic Islam. The September 11 attack was the direct outcome of the universalized Islam. The hijackers were the product of Europe itself, being educated and socialized in the West.

Europe's counter terrorism officials estimate that 1-2 percent of the continent's Muslims-between 250,000 and 500,000 individuals-are involved in some type of extremist activity. The radicalization of Muslims goes hand in hand with Westernization. The "born-again Islamists" are not the product of Middle Eastern intelligence services but of the cultural shock experienced because of harsh secularization and modernization conditions. As Olivier Roy has observed, the sociological background of Western Europe's violent Islamic militants fits a pattern common to most of the western European radical leftists of the 1970s and 1980s (e.g., Germany's Rote Armee Faktion, Italy's Brigatta Rosso, and France's Action Directe). All the radical literature and Internet links stress the need to perform "peripheral" jihad, which can be easily applied to the case of Bosnia. Most of jihadi websites are based in the Western Europe, not only because of better technical equipment, but also owing to the radical leadership, eager to export Islamist revolution from the safety of Western breeding ground. Milan, one of the primary cultural centers in Europe is believed to be a logistics basis of the Islamists. Young Muslim radicals are recruited there and then conducted for further train-

ing. London, another cultural and intellectual heart of Europe will be soon transformed into basis "Café Medina" project, the Internet-connected network of mosques and radical Muslim associations. This very fact could convert Britain to from Albion to oriental "Al-Bion". "We will remodel this country in an Islamic image," claims Syrian-born Sheikh Omar bin Bakri, a foremost Islamic leader in Britain, who is active in "the struggle against racism and discrimination" to which the Muslims in Britain are supposedly subjected.

The favorable socio-economic position of the Jewish population in the Western European countries as well as Israeli-Palestinian conflict provokes fierce anti-Semitic attacks held by young Muslim radicals. According to the statement of Nathan Sharansky, minister of Israel, the number of anti-Semitic attacks and Jewish emigrants from France doubled between 2001 and 2003 (Broughton 2004). In the recent year, the Prime-minister of Israel even called for Jewish out-migration from France due to the threat posed by the Islamists. Even though this declaration was viewed by the French government as diplomatic *mauvais ton*, it raised the emigration indicators of Jewish population.

Growing Muslim presence contributed to the spread of the radical right-wing parties in Europe (e.g. Flemish Block), which speculated on the common fears and misperceptions. The Europeans provoked the raise of the Muslim radicalism themselves by granting support to the far right leaders and maintaining stereotypes in the everyday life. According to Oliver Roy

(Roy 2003, 16), the decision of the Dutch politician Pim Fortuyn to enter the politics was affected by the speech of a Moroccan-born imam who called homosexuals "sick people". For the part of the imam, it was a way to exclude homosexuals from the harsh norms of sharia. The pronouncement of Switzerland's People's Party to close the doors to migration was the easiest but not the most effective mode of expression of the frustration with the failure of the government migration policy.

The brand new type of xenophobia has emerged. It was the British who coined the term for it - Islamophobia. In 1997, there was a very famous report by the Runnymede Foundation, which is now quoted by everyone on Islamophobia. This report tried to investigate various kinds of discrimination faced by Muslims in British society. The European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia, while analyzing situation in the Muslim communities in 2001 in the five European cities (Aarhus, Bradford, Mannheim, Rotterdam and Turin) emphasized the need for local initiatives which are able to create positive social climate and the atmosphere of mutual understanding.

However, the European politicians are actively taking into consideration the influence the events on the international arena could have on the Muslim citizen. These political calculations could have been decisive in forming the position of the German and French President on the situation in Iraq. Due to their minority status as well as specific implications of Islam, Muslims stay disconnected

politically, priority being given to apolitical concerns, such as family or religion. With the exception of Denmark and Belgium, Muslims are highly underrepresented. While the parties based on the ethnic criteria sometimes proved a success, the parties based on the religious component - Islam, actually failed. Muslim population in Europe used to lean to left-of-center parties, particularly at the first stages of migration, owing to the welfare programs, attractive to the Muslim minorities as they were deprived of the majority of the socio-economic rights. With the raise of entrepreneurship among Muslims as well as obtaining basic citizenship rights, there could be a shift in their preferences toward right-of-center parties. Yet, most likely the representatives of the far right would try to pass up this possible cooperation.

Muslim presence redefined the painful issue of the place of religion in the public life, which is especially significant for France. The most evident example is the current headscarf issue. France is placing great value on the secular institutions; therefore, the public practicing of the religion is viewed as posing a threat to the fundamental principles of the state. "Islam question" provoked debates on the status of ethnicity in the UK and status of nationality in the UK. Even though Europe has been successful in assimilating previous non-Muslim flows of migrants (of Far Eastern and South-Eastern Asian origin), the situation is significantly dissimilar with the current wave of Muslim migration. Consequently, the European society should seek alter-

native ways of integration, since some prominent researchers (e.g. Lewis and Huntington) highlight that all spheres of the life of the Muslim, including political, economic, social, are subordinate to the norms and principles of Islam. Even though Europeans are more accustomed to the secular definition of Westphalia state, through social tolerance they should seek a way of mutual fruitful dialogue with Muslims.

European states are put under pressure both owing to the expansion of the EU structures and to the inner "corrosion" of the native society because of immigrant influx. This double pressure contributes to the growth of nationalist sentiments, which is obvious in case of the negative results of the various EU referenda.

Finally, Muslims assisted in redefining European identity, putting it aside from materialistic attitudes. The hotly debated issues on the place of religion in the European Constitution mark the return to the original European values.

The pessimistic scenario of the Muslim presence in Europe foresees the intense out-migration of native Europeans, their cultural and religious institutions. The Vatican could be easily relocated to Buenos Aires or Manila. Under the Koran, it is the duty of every believer constantly to strive to expand the borders of Dar al Islam, and every peace treaty with unbelievers can only be a "Hutna", a tactical truce. The fundamentalist view is that any part of the world that has ever been part of Islam must be so again. This would include Spain, Portugal, Southern Italy, Sicily, all the Balkan coun-

tries, most of southern Russia and Ukraine. (Reingold 2004).

Some researchers propose to fill needed jobs by increasing immigration from Eastern Europe (Poland, Russia, Bulgaria, etc.), and from non-Muslim Asia, and Latin America. Spain is now encouraging the arrival of new citizens from the many unemployed Argentines and Mexicans. Romanians are replacing Arab workers in Israel. There may well be a difference between "old Europe" and "New Europe" on this score. It is highly possible that there will be less tolerance of this threat among those who have recently regained their freedom.

The optimistic scenario anticipates the origin of Euro-Islam, composed of Western culture and Islamic orthodoxy. It also predicts broad Muslim involvement in electoral processes, political parties, economic life and achievement of social mobility. The European governments should avoid nationalizing and secularizing Muslim institutions. Both Europeans and Muslim migrants should overcome the wish to pursue status quo in the already established relations.

The foreign policy implications are supposed to be based on the assumption that Muslims pay considerable attention to Israeli-Palestinian, Iraq and Bosnia conflicts. The level of this attention is visualized not only by the financial support, but also the coordination of action from the European logistic centers. The politicians should always take into consideration the effect of the policy toward these conflict zones both on the election bulletin and simply on

the "Muslim street". They should avoid bonding their foreign policy to the American own directions, since the image of America is not very positive in the Muslim world. European governments can also try to moderate a dialogue with the extremist Muslim groups, with Belgium being a successful candidate to fulfill this task. European community is advised to further implement strategies for Islamic "near abroad", such as "A Secure Europe in a Better World" and "Wider Europe - New Neighborhood". Europeans should take into consideration the possible outcomes of the proliferation of the arms of mass destruction as well as black market operations, which are common in the Middle East and North Africa.

Many analysts consider Crimea as potential hotspot of Ukraine. The reason for such undesirable script is the Crimean Tatar community on the peninsula. As some Ukrainian politicians predict, rapid growth of the Tatar population, insularity of its social structures, sibling connection Tatars, Turkey and other Muslim countries will in some time result in Ukrainian Kosovo (Romanenko, Dremov 2003).

The Crimean Tatars are a Turkic-speaking, Sunni Muslim people who trace their origins to the Crimean peninsula (now southern Ukraine). In addition to residing in the historic homeland of Crimea (where a population of 270,000 comprises 11.9 percent of the total population) and places of former exile such as Uzbekistan, there are large populations of Crimean Tatars in Turkey where they number over five million, Bulgaria (10,000), Romania (40,000),

the United States (6,000) and Germany (unknown) (Lederer 2000).

The colonial period witnessed one of the most dramatic out-migrations in European history. The Crimean Tatar population left in a series of waves, culminating in a mass migration after the Crimean War of 1853-56. According to some sources, this wave may have reached 200,000 of the 300,000 Tatars then living in Crimea. The Russian appropriation of the Tatars' land, together with the oppressive conditions of the new regime, are two of the factors that made the Tatars willing to leave. The presence of linguistic, religious, and cultural kin across the Bosphorus in Turkey provided added incentive.

The national content before the forced migration of the Crimean Tatars was the following is described in Figure 2.

Tatar collaboration with the German regime is one of the most controversial topics in Soviet history. The Crimean Tatars were charged with engaging in punitive expeditions against the Soviet partisans; participating in the German self-defense battalions; and providing intelligence services for the German and Romanian occupation. However, it has since been recognized that Crimean Tatar participation in the German battalions was not necessarily voluntary, often being secured at gunpoint. It must also be added that severe hunger and disease in the Soviet ranks led people of all nationalities to desert and join the Germans.

On May 18, 1944, 191,044 of Crimean Tatars were loaded onto trains for livestock. Since most of

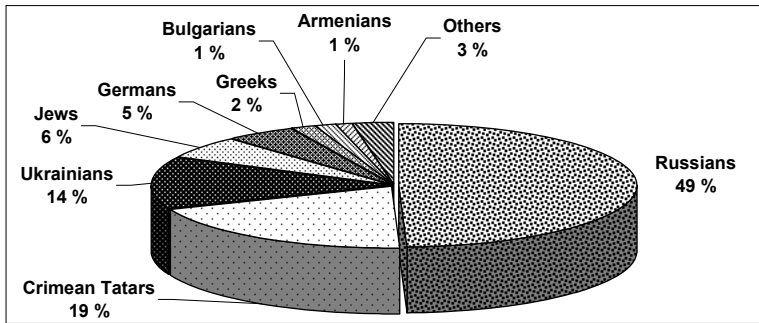

Fig. 2. National content of the Crimean population

the able-bodied men were still at the front, the majority of deportees consisted of women, children, and the elderly. The point of their destination was Ural Mountains and Soviet Central Asia, primarily Uzbekistan. Not only were they deprived of food and sanitation, the Crimean Tatars were not allowed to give the dead a Muslim burial and they were thrown out of the trains. When they arrived, the Tatars were interned under forced-labor conditions in what is referred to as the "special settlement" system. In the first three years, according to conservative NKVD estimates, approximately 22 percent of the population perished from infectious diseases, malnutrition, and dehydration. According to Crimean Tatar accounts, however, the losses are much higher, consisting of 46 percent or approximately half the population.

In 1956, the special settlement system was dismantled and many of the Crimean Tatars in the Urals relocated to Central Asia to be closer to Crimean Tatar kin and other Muslims. A decree absolving the Tatars of mass treason was not issued until 1967. This sparked many Tatar families to try to return to Crimea, but authorities in Mos-

cow had stipulated that while they were free to move about, they should not be allowed to obtain a propiska (residence permit) or become employed in Crimea. Beginning in the summer of 1965, there was an almost uninterrupted presence of Crimean Tatar delegates in Moscow. As a result of the Tatars' agitation to return, the Soviet authorities dealt major repressive blows. Crimean Tatars suspected of disloyalty to the Soviet Union were arrested, tried, and imprisoned. Even as the Soviet regime attempted to portray the activists as petty thieves, and sometimes imprisoned them with regular as opposed to political criminals, the Crimean Tatars built their movement along peaceful, democratic lines as a movement for human and national rights.

A pivotal moment in the National Movement came in 1978 when a Crimean Tatar man named Musa Mamut protested their condition. He had been denied registration at his home and imprisoned for "violation of the passport regime." Upon returning from prison, he was again threatened with imprisonment. Mamut decided he preferred death to losing the freedom to live in his homeland. Therefore, when the authorities

came to take him for questioning, he immolated himself in front of his home. After his death, Mamut became a martyr and a model.

In July 1987, over 2,000 Crimean Tatars, from all parts of the Soviet Union held a series of highly visible demonstrations in Moscow. Their protest registered in the international news and sparked numerous letters on their behalf from other dissidents. The Crimean Tatars began repatriating on a massive scale beginning in the late 1980s and continuing into the early 1990s. The population of Crimean Tatars in Crimea rapidly reached 250,000 and leveled off at 270,000 where it remains as of this writing. There are believed to be between 30,000 and 100,000 remaining in places of former exile in Central Asia.

While the vast majority of the Tatars remaining in Central Asia still hope to return, political and economic conditions prevent them. A flooded real estate market makes it difficult for Tatars to sell their homes in Central Asia and rampant inflation in Ukraine makes it close to impossible to construct or purchase new ones. New border and customs regulations complicate relocation.

Despite the successful repatriation of over half the population, the Crimean Tatars' struggle for full repatriation and a full restoration of their rights is not complete. Battles for representation in the Crimean legislature as well as disagreements about suffrage and citizenship have characterized the last decade. The present state of affairs represents deterioration from the situation beginning in the mid-1990s when the Crimean Tatars

held a quota of fourteen seats in the Crimean Parliament. In 1998, there was a series of mass demonstrations protesting the Crimean Tatars lack of voting rights (linked to citizenship) in what is now the Autonomous Republic of Crimea (ARC). The citizenship issue has been largely resolved but the issue of representation remains complicated by the Tatars minority status. As of 2001, the Crimean Tatars still comprise only 11-12% of the population. One of the more significant political victories came in 1998 when two prominent Tatar political leaders, Mustafa Dzhemilev and Refat Chubarov, were elected to the Ukrainian Upper Parliament. Complicating the political difficulties has been the increasing criminalization of the Ukrainian economy and the proliferation of criminal groupings. The Crimean Tatars' primary objectives are government sponsored return of the Crimean Tatar people to Crimea; full restoration of their rights and property; recognition of the Crimean Tatar Mejlis as the official representative body; and representation of the Crimean Tatars in the Crimean Parliament. In addition to a full political rehabilitation and repatriation to the homeland, the Crimean Tatars are engaged in revitalizing their religion, language, and culture (Osmanov 2003, 37).

To sum up with, the obstacles experienced by the Ukrainian repatriates significantly differ from the complexities faced by the migrants to Western Europe. Lack of the institutional basis, fierce economic conditions and speculations of the Ukrainian politicians provoke growing Crimean Tatar

discontent with the state policy. This in turn permits the Muslim spiritual governmental and non-governmental organizations of Turkey, Saudi Arabia and Iran to spread their influence to Crimean peninsula, which can pose serious threat to the national security of Ukraine.

Literature

Ajami, Fouad: *The Moor's Last Laugh*. Radical Islam finds a haven in Europe. *OpinionJournal* from *The Wall Street Journal* Editorial Page. Sunday, March 28, 2004.

Broughton, Philip Delves: *French Anti-Semitism Drives More Jews to Settle in Israel*. *Telegraph*, January 29, 2004, www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2004/01/29/wsemit29.xml Caldwell, Christopher: *The Crescent and the Tricolor*. *Atlantic Monthly*. November 2000, p. 22.

Haddad, Yvonne Yazbeck: *Muslims in the West: From So-journers to Citizens*. New York: Oxford University Press, 2002, p. 110.

International Organization for Migration (IOM), *World Migration Report 2000* (IOM: Geneva, 2000), p. 195.

IOM, "Facts and Figures on International Migration," *Migration Policy Issues* no. 2 (March 2003): 2, www.iom.int/DOCUMENTS/PUBLICATION/EN/MPI_series_No_2_eng.PDF

Kettani, M. Ali: *Muslim Minorities in the World Today*. London; Mansell Publishing Ltd., 1986.

Lederer, Gyorgy: *Islam Takes Root in Ukraine*.-Newsletter of Cen-

trum voor Islam in Europa of Universiteit Gent, Belgium, 2, September 2000 issue, pp. 1-2.

Mandaville, Peter: *Muslim Youth in Europe*. Islam, Europe's Second Religion, ed. Shireen T. Hunter. Westport, Conn.: Praeger, 2002, pp. 219-230.

Maréchal, Brigitte: *A guidebook on Islam and Muslims in the wide contemporary Europe*, European Institute for Research on Mediterranean and Euro-Arab Cooperation, 2002, p. 17.

Osmanov, Lufti: *Status krymskotatarskoyi movy ta problemy otrymannya osvity ridnoyu movoyu*. *Medzhlis krymskotatarskogo narodu*. Simpheropol, 2003, p.1-5.

Reingold, Arnold E.: *The Impending Death Of Western Europe*. - Freeman Center, A Conservative News Forum, January 2004.

Romanenko, Yuri; Alexey Dremov: *Chyzyhyntsi u vlasnomu narodi: krymski tatary v Ukraini*. *Medzhlis krymsko-tatarskogo narodu*, Simpheropol, 30.09.2003.

U.S. Department of State: *Annual Report on International Religious Freedom 2003*.

Roy, Olivier: *EuroIslam: The Jihad Within? National Interest* (spring 2003), p. 63.

Wilamowitz-Moellendorff, Ulrich von: *Türken in Deutschland*. Sankt Augustin, Germany: Konrad Adenauer Foundation, 2001, pp. 1-2, www.kas.de/db_files/dokumente/arbeitspapiere/7_dokument_dok_pdf_12_1.pdf

Ruotsalaiset vuorimiehet rakentamassa ”Pietarin Falunia” Pitkärantaan 1879–1904

Jussi Roms

Pitkärannan kultakausi

Laatokan rannalla Impilahdella sijaitsevaan Pitkärantaan saapui vuoden 1880 aikana viitisenkymmentä ruotsalaista vuorimiestä. Tästä alkoi 25 vuotta jatkunut ketjusiirtolaisuus muutaman Bergslagenin vuoriteollisuuspaikkakunnan ja Pitkärannan välillä. Ruotsalaisten vuorimiesten siirtolaisuus Suomeen 1800-luvulla ei ollut mitenkään harvinaista, mutta Pitkärannan tapauksessa erityistä oli ruotsalaisten suuri määrä ja syntyneen tiiviin ketjusiirtolaisuusverkon kesto.

Pitkärannassa oli kaivettu malmia ensimmäisen kerran jo 1700-luvulla, mutta kaikki yritykset kaivoksen hyödyntämiseksi olivat kerta toisensa jälkeen epäonnistuneet. Paremmin malmin hyödyntämisessä onnistuttiin 1800-luvun puolivälissä, mutta tultaessa 1870-luvulle toiminta loppui taas kerran. Useimmiten kaivoksen hyödyntämistä yrittäneet olivat olleet venäläisiä, joilla oli vahvat siteet

Jussi Roms valmistuu keväällä 2005 filosofian maisteriksi Helsingin yliopistosta. Artikkelin perustuu kirjoittajan historian alan pro gradu -tutkielmaan, joka on julkaistu sähköisessä muodossa osoitteessa: <http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/hum/histo/pg/roms/>

Pietariin. Kaivoksen ja siihen liittyneet ruukit sai konkurssin myötä vuonna 1875 käsiinsä pietarilainen E. M. Meyer & Co. -pankki, jonka taustalla oli useista kansallisuuksista koostunut joukko Pietarin ulkomaalaisia liikemiehiä.

E. M. Meyer & Co. päätti käynnistää pääasiassa kuparia tuottavan kaivoksen uudestaan vuonna 1879, ja koska pankki halusi siitä tehokkaan ja modernin, palkkasi se konsultukseen aikansa huomattaviin vuoriteollisuuden asiantuntijoihin kuuluneen suomalaisen Hjalmar Furuohjelm. Saksan Freiburgin vuoriateemiassa opiskellut Furuohjelm oli tieteellisten seurojen jäsen Venäjällä, Ruotsissa sekä Englannissa ja oli tutustunut kaivoksiin lukuisten Euroopan maiden lisäksi niin Siperiassa kuin Pohjois- ja Etelä-Amerikassakin.¹ Edellisenä vuonna Furuohjelm oli tehnyt valtion toimeksiannosta opintomatkan Ruotsiin.² Hän oli tuolloin erityisen kiinnostunut merkittävistä kuparikaivoksista, jollainen Suomessa oli Pitkärannan lisäksi ainoastaan Kiskon Orijärvellä. Pitkäranta oli erityisen lupaava ja monien sitä kehittämässä olevien mielissä liikkui varmasti halu saada aikaiseksi Pietarin kylkeen jonkinlainen ”uusi Falun” – suuri kupariteollisuuden keskittymä.

E. M. Meyer & Co. hallinnoi Pitkärantaa aina vuoteen 1895, jonka jälkeen kaivos oli muutamien toisten Pietarin ulkomaalaisten liikemiesten hallussa. Kaivoksen ruukkeineen hankki omistukseensa vuonna 1899 sen suurin asiakas pietarilainen Aleksandrovski-osakeyhtiö, jolloin jo vuosia jatkunut suuntaus rikastetun rautamalmien tuotannon kasvattamiseen vain kasvoi. Suuria taloudellisia riskejä ottaneen osakeyhtiön toiminta päättyi konkurssiin vuonna 1903, jolloin myös Pitkärannan kaivostoiminta päättyi. Myöhemmin Pitkärannasta tuli norjalaisten vaikutuksesta metsäteollisuuden keskus. Metsäteollisuuteen siirtymisenkin myötä Pitkäranta seurasi Falunin ja Stora Kopparbergin jälkiä.

Ruotsalaisten vuorimiesten rekrytointi

E. M. Meyer & Co.:n konsultiksi palkkaama Furuohjelm teki vuonna 1879 matkan Ruotsiin, Saksaan ja Englantiin tarkoituksenaan saada tietoa vuoriteollisuuden viimeisimmästä kehityksestä ja rekrytoidakseen Pitkärantaan parhaita ammattilaisia. Matkansa aikana hän koki ruotsalaiset vuorimiehet parhaiksi ja toteutti rekrytoinnin Falu-

nissa.³ Saattoi myös olla, että Furu-
ruhjelmilla oli Ruotsissa parhaat
suhteet, ja että sieltä oli helpoin
saada rekrytoituja. Joka tapauk-
sessa Falunin seutu oli kuparikai-
vosalan ammattitaidossa maail-
man kärkeä. Pitkärantaan vuon-
na 1880 rekrytoidut ruotsalaiset
tulivat pääosin neljän lähekkään
sijainneen kaivospaikkakunnan
alueelta: Falunista, Stora Koppar-
bergistä, Ljusnarsbergistä ja Gran-
gärdestä.

Ruotsi oli hallinnut vuosisa-
toja Euroopan kuparimarkkinoi-
ta lähes monopoliasemalla ja vas-
ta Etelä-Amerikan kuparin tuonti
1800-luvun alussa pystyi kunnol-
la rikkomaan tämän monopolin.
Ruotsin kupariteollisuus olikin
1800-luvulla suurten muutosten
edessä, mikä näkyi voimakkaasti
Falunin elämässä. Falunin seudun
lukuisia pieniä kaivoksia alettiin
1870-luvun lopussa karsia ja sa-
malla kaivoksia hallinnoinut Sto-
ra Kopparberg -yhtiö keskitti ener-
giaansa metsäteollisuuden kehittä-
miseen.

Pitkärannan ruotsalaisten vuo-
rimiesten siirtolaisuuden synty
liittyi kolmeen erilaiseen histori-
alliseen kontekstiin, jotka siirto-
laisryhmän kautta yhdistyivät li-
mittäin toisiinsa. Rekrytoijan ja
rekrytointisuhteiden osalta kysy-
mys oli jo 1500-luvulla alkanees-
ta kehityksestä, jossa pääosa Suo-
messä tarvittavista vuorimiehistä
hankittiin Ruotsista. Tämä tapa ei
ollut mitenkään muuttunut 1800-
luvulla valtiollisen eron myötä,
vaan ruotsalaiset olivat Suomen
suurilukuisin ulkomaalaisryhmä
niin absoluuttisesti kuin vuorite-
ollisuudenkin piirissä.

Rekrytoitujen näkökulmasta
siirtolaiseksi Pitkärantaan lähte-

minen taas liittyi 1880-luvun vaih-
teen suureen ruotsalaisten maasta-
muuton aaltoon, mihin Bergsla-
genin seudun vuorimiesten osalta
yhdistyi käynnissä olleen raken-
nemuutoksen luoma epävarmuus
työpaikoista. Ruotsista Pohjois-
Amerikkaan suuntautunut siirto-
laisuus lähti räjähdysmäiseen kas-
vuun Yhdysvaltoja rasittaneen la-
man päätyttyä 1879. Esimerkiksi
Pitkärannan siirtolaisuuteen liit-
tyneen Ljusnarsbergin väestös-
tä yli 12 % oli 1880-luvun alussa
lähtenyt siirtolaiseksi.⁴ Tällaisella
paikkakunnalla siirtolaisuus kos-
ketti jollakin tavalla jokaista kaik-
kien tuntiessa ainakin jonkun siir-
tolaiseksi lähteneen tai sellaista
suunnittelevan. Furuhjelmien teke-
mät rekrytoinnit osuivatkin Ruot-
sin siirtolaisuushistorian kenties
hektisimpiin kuukausiin.

Siirtolaiseksi Pohjois-Amerik-
kaan houkuttelu näkyi esimerkik-
si Falunissa hyvin voimakkaasti
arki-elämässä⁵, joten Pitkärantaan
suuntaamisessa erikoista olikin
vain kohde. Se oli kuitenkin ta-
loudellisesti Amerikkaa turvalli-
sempi, koska siellä odottivat val-
mis työpaikka ja asunto. Ruotsis-
ta lähti 1800-luvulta 1900-luvulle
ulottuneen suuren siirtolaisuuden
aikana Irlannin ja Norjan jälkeen
suhteellisesti eniten väestöä. Koko
ajanjaksona 1840-luvulta 1930-lu-
vulle siirtyi Yhdysvaltoihin yli 1,2
miljoonaa ruotsalaista.⁶ Ruotsissa
tapahtui 1800-luvun lopussa myös
paljon kaivosteollisuuteen liitty-
vää sisäistä muuttoliikettä, joka
suuntautui lähinnä pohjoiseen Kii-
runan ja Malmbergetin kaivoksil-
le. Muuttoliike alkoi suuremmassa
määrin 1890-luvulla, eli kymme-
nisen vuotta Pitkärannan siirtolai-
suuden alkua myöhemmin.⁷

Pitkärannan teollisuuden pie-
tarilaisten omistajien ja Pietari-
in suuntautuvien markkinoiden
osalta ruotsalaisten ammattilais-
ten siirtolaisuudessa oli kysy-
mys kolmannelta erilaisesta kon-
tekstista. Pitkäranta oli nimittäin
omalla panoksellaan osa Pietarin,
suuren eurooppalaisen metropolin,
voimakasta kasvun ja myöhäis-
en teollistumisen hektistä kautta.
Tästä näkökulmasta ruotsalainen
siirtolaisuus näytti kovin erilaiselta,
kuin siirtolaiseksi lähteneiden
omasta näkökulmasta tai siitä van-
hasta vuosisataisesta perinteestä,
johon he jälkikäteen tapahtumia
katsovan näkökulmasta helpoiten
kuuluvat.

Ruotsin liike-elämänkin mie-
lenkiinto suuntautui monella ta-
valla Pietarin nopeasti kasvavil-
le markkinoille. Pietarissa olivat
jo pitkään toimineet esimerkiksi
Nobelit, mutta 1800-luvun lopus-
sa Pietariin suuntasi myös monia
muita liikemiehiä ja yrityksiä, kun-
ten puhelinmonopolinsa Ruotsis-
sa menettänyt ja uusia markkinoi-
ta etsinyt L. M. Ericsson.⁸ Pitkä-
rannan kaivoksen omistaneen E.
M. Meyer & Co. -pankin taustalla
olevista liikemiehistä Pitkärannasta
vastasi käytännössä ruotsalai-
nen Carl Winberg.

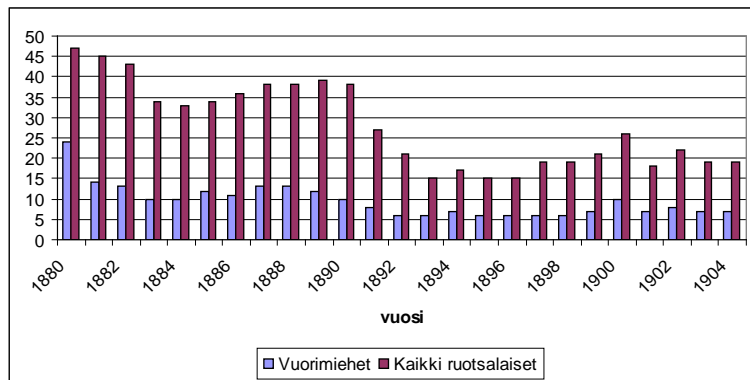
Ruotsalaisten 25 vuoden ketjusiirtolaisuus Pitkärantaan

Pitkärannassa ruotsalaisia odotti-
vat johto- ja asiantuntijatehtävät
vanhanaikaisessa kaivoksessa se-
kä odotukset sen nopeasta uudis-
tamisesta. Ruotsalaiset ryhtyivät
nopeasti johtamaan toimia tuomil-
laan uusilla menetelmillä ja uudis-

tuneen kaivoksen tuotanto kasvoikin nopeasti.⁹ Ruotsalaisia tarvittiin Pitkärannassa vuonna 1880 suuri määrä toiminnan käynnistämiseksi, mutta myöhemmin pärjättiin pienemmälläkin määrällä. Osa ruotsalaisista palasi kotiin ensimmäisen vuoden kuluessa, mutta jo 1880-luvun alusta Pitkärantaan alkoi hyvien suhteiden ansioista virrata uusia ruotsalaisia ammattimiehiä perheineen. Syntynyt ketjusiirtolaisuusyhteys säilyi toiminnassa koko Pitkärannan kaivoksen vuoteen 1904 päättyneen toiminta-ajan.

Pitkäranta oli 1800-luvulla hyvin kansainvälinen yhteisö, jossa oli ruotsalaisten lisäksi paljon suomalaista työväkeä, muutamia saksalaisia ja norjalaisia sekä useita Venäjällä asuvia saksalaisia lasinpuhaltajia kaivoksen yhteyteen perustetulla pullotehtaalla. Ruotsalaiset elivät tässä ympäristössään pitkälti omissa oloissaan, mihin keskeisin syy oli johtava sosiaalinen asema. Pitkärannan johtavaan ryhmään kuuluneista ruotsalaisista moni oli perheellinen, mutta muutamat poikamiehet menivät naimisiin Pitkärannassa tapaamiensa naisten kanssa. Nämä naiset olivat paikallista parempaa väkeä: kansakoulun opettajia, paikallisen virkamiehen tyttäriä ja kaivoksen saksalaisen johtajan tyttäriä.

Vain harva yhteensä noin 130:stä Pitkärannan ruotsalaisesta jäi lopulta Suomeen.¹⁰ Pitkärannan siirtolaisuus ei ollut silti mitään kausisiirtolaisuutta, vaan laaja ja moniulotteinen osallisuudessa vaikuttanut siirtolaisuusprosessi. Vaikka Pitkärannan ruotsalaiset halusivat elää ruotsalaista elämää, olivat he avoimia ympäristölleen

Kuvaaja: Pitkärannan ruotsalaisten määrät vuosina 1880–1904.

Lähde: Viipurin lääninkanslia Bbc. Ulkomaanpassiluettelot 1880–1885. MMA; SBC Kopperbergs län och Örebros län emigranter och immigranter 1880–1904. CE 6485–6505 & CE 6333–6357. RA; Impilahden kirkonkirjojen historiakirjat ja rippikirjat 1880–1904. MMA.

ja valmiita toimimaan sen vaatimusten mukaan. He opettelivat kieltä ja asuinmaansa toimintatapoja, mutta ainakaan useimmat eivät halunneet missään tapauksessa assimiloitua asumismaahansa.

Assimilaatio saattoi jopa olla Pitkärannan ruotsalaisille uhkakuva. Esimerkiksi kymmenen vuotta työnjohtajana ollut Johan Petter Drake pelkäsi liian pitkän oleskelun Pitkärannassa johtavan siihen, että hänen lapsistaan tulisi aikuisuttuaan Venäjän valtakunnan kansalaisia, mitä hän ei pitänyt kovin suotavana.¹¹ Ruotsalaisten tarkoitus olikin tehdä Pitkärannassa haastavaa työtä ja saada mahdollisuuksia päästä nopeasti eteenpäin vuorimiehen urallaan, mutta pysyä ruotsalaisina. Kukaan Pitkärannan ruotsalaisista ei vaihtanut kansalaisuuttaan kaivoksen toiminta-aikana.¹²

Suomen kansalaisuuden ottaneita ruotsalaisia oli tutkittuna ajanjaksona paljon, sillä vuosina 1870–1905 Suomen kansalaisuuden ottaneista ulkomaalaisista yli 45 prosenttia oli ruotsalaisia, mutta vain pieni osa oli ansiotyös-

sä olevia ammattimiehiä ja asiantuntijoita.¹³ Monet naturalisoidut ruotsalaiset halusivatkin kansalaisuuden voidakseen hankkia Suomesta omistuksia tai hallitukseen saamaansa perintöä. Yritysten palveluksessa olleille ammattimiehille kansalaisuuden ottaminen ei ollut minkään etujen vuoksi niin tärkeää. Se, etteivät Pitkärannan ruotsalaiset muutamaa harvaa poikkeusta lukuun ottamatta assimiloituneet tai edes vahvasti integroituneet, näkyi siinä, että lähes kaikki Pitkärannan ruotsalaiset palasivat takaisin kotimaahansa tietyn ajan jälkeen.

Kaivoksen ruotsalainen johto pyrki kuitenkin aktiivisesti lähentämään kaivoksen kulttuurillisia ja sosiaalisia ryhmiä erilaisin yhteisin juhlin, joten vaikka ruotsalaiset pitivät assimilaatiota epätoivottavana, kannustivat he itseään ja muita keskinäiseen kanssakäyntiin. Tämän nähtiin myös lisäävän työdynamikkua ja parantavan arkipäivän viihtyvyyttä.¹⁴

Vaikka Pitkärannan siirtolaisuus oli marginaalista Ruotsin siirtolaisuushistorian valossa,

kertoo se paljon omasta ajastaan 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Lähinnä Pohjois-Amerikkaan suuntautuneen massasiirtolaisuuden rinnalla tapahtui jo vuosisatoja tavallista ollutta ammattilaisten siirtolaisuutta Euroopan sisällä. Näiden ammattilaisten kokemusmaailma 1800-luvun lopussa kuului kuitenkin vallitsevaan massasiirtolaisuuden aikakauteen ja eurooppalaiset kasvavat keskuksat joutuivat kilpailemaan ammattityövoimasta vanhojen keskusten ja Pohjois-Amerikan kanssa.

Outokumpu Pitkärannan seuraajana

Pitkärannan ruotsalaisten ja heidän ympärilleen syntyneen suhdeverkon vaikutus Suomessa ei loppunut Pitkärannan kaivoksen lakkauttamiseen vuonna 1904. Ruotsalaiset olivat muodostaneet Pitkärannassa oman sosiaalisen ryhmänsä, johon liittyi keskeisessä asemassa olleita muidenkin maiden kansalaisia, lähinnä saksalaisia ja muutama seudun johtava suomalainen. Hyvin keskeisesti Pitkärannan ruotsalaisten ydinjoukon ympärille olleeseen verkostoon kytkeytyi Pietariin asettunut Trüstedtin perhe. Perheen isä O. G. Trüstedt oli Meyer & Co.:n asettamana Pitkärannan kaivoksen johtajana ruotsalaissiirtolaisuuden alusta vuoteen 1890. Hän hoiti lähinnä hallintoa nuoren ruotsalaisen insinöörin Gustaf Gröndalin johtaessa käytännön kaivostyötä.

Trüstedtin kolme tytärtä menivät naimisiin ruotsalaisten kanssa, yksi näistä ruotsalaisista tosin ei liittynyt Pitkärannan siirtolaisuuteen. Franzeska tyttären puoliso-

si tuli Gustaf Gröndal ja Marien puolisoiksi Pitkärannan myyntiedustajaksi Pietariin kiinnitetty Albin Herlitz. Trüstedtin poika Otto puolestaan opiskeli vuorimiestäitoja Falunissa ja työskenteli sen jälkeen Pitkärannassa.

Pitkärannan ympärille syntyneet suhdeverkosto tuli näkyviin erityisesti Outokummun kuparin löytämisen ja kaivoksen perustamisen yhteydessä vuodesta 1908 alkaen. Outokummun alkutaipaleella keskeisen ja johtavan roolin saanut Otto Trüstedt käytti suhdeverkkoaan ja niinpä Outokummun käytännön töitä johtivat entiset Pitkärannan ruotsalaiset Claes Törnqvist ja Johan Edvard Drake. Törnqvist ei ollut palannut Ruotsiin, mutta Draken tausta on monimutkaisempi. Hänen isänsä oli ollut kymmenen vuotta Pitkärannan työnjohtajana ja hän oli viettänyt suuren osan lapsuuttaan Suomessa. Hän hankki vartuttuaan vuorimiestäitoja Ruotsissa ja Yhdysvalloissa ennen kuin asettui isänsä suhteiden ansiosta ensin Outokumpuun ja myöhemmin Ruskealan marmorikaivokselle.¹⁵

Outokummun malmin myymisen Pietarissa Trüstedt taas järjesti langolleen Albin Herlitzille, joka oli toiminut myös Pitkärannan edustajana Pietarissa.¹⁶ Pitkärannan ruotsalaisten vaikutus suomalaisen kaivoshistoriaan jatkui vielä Petsamon nikkelin yhteydessä, sillä toinen esiintymän löytäjistä, Hugo Törnqvist, oli Claes Törnqvistin poika. Pitkärannan ruotsalaissiirtolaisuus ei liikuttanut suuria massoja, mutta jätti pysyvät merkkinsä Suomen vuoriteollisuuden historiaan.

Viitteet

¹ Laine, Eevert. Suomen vuoritoimi 1809–1884. Osa I. Yleisesitys. Helsinki 1950, s. 583–585.

² Furuohjelmin raportti Ruotsiin tehdystä opintomatkasta 1878. Vuorihallitus Ee4. KA.

³ Laine, Eevert. Suomen vuoritoimi 1809–1884. Osa II. Ruukit. Helsinki 1948. s. 48; Trüstedt, Otto. Die Erzlagerstätten von Pitkäranta am Lagoda-See. Helsingfors 1907, s. 37.

⁴ Norman Hans. Amerika eller Örebro? En undersökning av utvandringens lokala variationer från Örebro län. Teoksessa: Kälvemarm, Ann-Marie (toim.) Utvandring. Den svenska emigrationen till Amerika i historisk perspektiv. Malmö 1973. s. 84.

⁵ Tämä näkyy selvästi esimerkiksi Falunissa ilmestyneen Falu Posten -lehden vuosien 1879-1880 numeroissa esiintyvistä voimakkaasta siirtolaisuusmahdollisuuksien mainostamisesta. Falu Posten -lehti. Kungliga Biblioteket. Tukholma.

⁶ Carlsson Sten. Chronology and Composition of Swedish Emigration to America. Teoksessa: Åkerman, Sune & Norman, Hans (toim.). From Sweden to America. A. History of the Migration. A Collective Work of the Uppsala Migration Research Project. Uppsala 1976, s. 119; Norman, Hans & Runblom, Harald. Transatlantic Connections. Nordic Migration to the New World after 1800. Oslo 1987, s. 70: Yhdysvaltojen vetovoima oli niin suuri, että lähes 98 prosenttia ruotsalaisten valtamerten takaisesta siirtolaisuudesta

vuosina 1871–1925 suuntautui sinne.

⁷ Warg, Stefan. Migration, giftermålmönster och fertilitet i norrbottnisk gruvindustri 1890–1930. Umeå 2002, s. 52–53.

⁸ Jangfeldt Bengt. Svenska vägar till S:t Petersburg. Kapitel ur historien om svenskarna vid Nevans stränder. Trelleborg 1998, s. 182.

⁹ Trüstedt 1907, s. 37.

¹⁰ Määrästä vajaa 50 oli varsinaisia vuorimiehiä, muut olivat perheenjäseniä. Kaikki eivät olleet Pitkärannassa samaan aikaan.

¹¹ Drake, Torsten. Johan Petter Drake. Rättvik 1976. Painamaton

käsikirjoitus, s. 12. (Kopio kirjoittajan hallussa)

¹² Impilahden kirkonkirjat: rip-pikirjat 1890–1900. 039 IAa14. MMA; jokainen on kirjattu Ruotsin kansalaiseksi.

¹³ Miettinen, Pentti. Vuosina 1870–1905 Suomen kansalaisiksi tulleet ulkomaalaiset. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto 1959, s. 40, s. 43.

¹⁴ Bergström, Richard. Pitkäranta bruk: hågkomster från åren 1888–1920. Viborg 1930. Painamaton käsikirjoitus. Dö. I. 36. HYK.

¹⁵ Törnqvistin kirjeet Trüstedtille 1.9.1909–3.4.1910. Outokummun

arkisto. 0.14. ELKA; Drake, Torsten. Johan Edvard Drake. Rättvik 1976. Painamaton käsikirjoitus (kopio kirjoittajan hallussa); Annala, Vilho. Outokummun historia 1910 – 1959. Helsinki 1960, s. 42, s. 22; Kuisma, Markku. Kuparikaivoksesta suuryhtiöksi. Outokumpu 1910–1985. Forssa 1985, s. 10.

¹⁶ A. Herlitzin kirje Hackman & Co.:lle 12.2.1913. Outokummun arkisto. ELKA; Enblom, Sten & Sandelin, C. F. Viipurilainen kauppahuone. Hackman & Co. 1880–1925. Espoo 1991, s. 297.

Kevään MEV-seminaari Siirtolaisuusinstituutissa

Muuttoliikkeen ja etnisyytutkimuksen (MEV) -seminarin kevään 2005 teemana oli maahanmuutto. Tutkija Mika Salo Turun yliopiston poliittisen historian laitokselta esitelmöi teemasta "Suomi suomalaisille - Argumentit maahanmuuttoa vastaan Suomessa vuosina 1990-2003". Hänen pro gradu -työnsä on luettavissa www-osoitteessa: <http://www.migrationinstitute.fi/db/articles/pdf/webreports6.pdf>.

DaisyLadies ry:n puheenjohtaja Hülya Kydön esitelmässä "Maahanmuuttajanaisten näkökulma asumisesta suomalaisessa yhteiskunnassa" käsiteltiin yhdistyksen laajaa toimintaa Turussa ja muualla Suomessa.

(Kuvat: Jouni Korkiasaari)

Hülya Kydö

Mika Salo

Comparison of the postwar and post-cold war generations of temporary foreign worker admissions

Piotr Plewa and Mark J. Miller

Temporary foreign worker (TFW) policies have for a long time constituted an important part of international labor migration. Between 1945 and 1973 Northern European countries admitted millions of low-skilled temporary workers from Southern Europe and North Africa. Following the oil crisis of 1973-1974 the admissions of new temporary foreign workers to most Northern European countries were curbed. Nevertheless, in the early 1990s Germany pioneered a new set of temporary foreign worker admission agreements with Central and Eastern European countries. Shortly thereafter, the Netherlands, the United Kingdom, Belgium, Sweden, Greece, Italy and Spain began to admit foreign workers.

Reverting to these policies in the post Cold-War period would not be surprising if the postwar admissions brought expected outcomes. The objective of this study

is to inquire about the outcomes of the postwar and the post-Cold War generations of TFW policies to find out whether the outcomes of the postwar era are repeating in the post-Cold War period.

In the part devoted to the postwar generation of TFW policies, we focus on the study of France, Switzerland and Germany which altogether attracted over half of all migrants to Europe between 1945 and 1973. We contend that these policies did not bring expected outcomes, since (1) they were difficult to administer; (2) contributed to the settlement of (supposedly) temporary workers and to the growth of irregular migration; (3) and exacerbated (rather than improved) bilateral relations between host and sending countries.

In the part devoted to the post-Cold War generation of TFW policies, we focus on the case of Spain. The focus on one country has been dictated by the reasons of parsimony, yet the pattern observed in Spain appears to be emblematic to other European countries which in the post-Cold War period have authorized temporary foreign worker admissions. Based on the study of Spain, we contend that the outcomes of the post-Cold War generation of TFW policies have been reminiscent of the postwar generation.

Lessons from the postwar admissions of temporary foreign workers. The postwar guest-worker era remembered

"They asked for workers, but men came"

Max Frish's aphorism summed up an era that lasted from 1945 to 1975. Foreign labor recruitment policies over the three decades transformed European society and politics in ways that were only beginning to be comprehended when one Western European state after the other curbed or ended further recruitment of non-European Community foreign workers. But the realization that supposedly temporary foreign workers were settling and likely to be joined by their family members principally motivated the policy shift. Two or three decades earlier no one had foreseen that states like Switzerland and the Federal Republic of Germany would become de facto lands of immigration. It would take still another two or three decades for Germans to accept that Germany had indeed become a land of immigration. How had such disjunctures between perceptions and realities come about?

The guest-worker era eventually involved unilaterally all Western and Northern European

Piotr Plewa

PhD student at the Department of Political Science and International Relations at the University of Delaware, USA

Mark J. Miller

Emma Smith Morris Professor of Political Science and International Relations at the University of Delaware, USA.

states. But there was considerable variation in the timing of the onset of temporary foreign worker recruitment, the administrative modalities of recruitment and the size, origins and status of foreign labor populations subsequently engendered. Nearly two-thirds of the total admitted during the era went to France, the Federal Republic of Germany and Switzerland. For reasons of parsimony, only the major recruitment states will be considered below.

Policy formation and development: bilateral agreements in the interest of all parties

France and Switzerland began recruitment of foreign labor immediately after World War II while recruitment in the Federal Republic of Germany started a decade later. Each state established quite distinctive administrative structures and regulations but commonalities abounded. All would sign bilateral labor agreements to regulate foreign worker recruitment from nearby reservoirs.

The distinctiveness of France resided in tradition of encouraging migration for demographic reasons. Shortly after the war, influential demographers like Alfred Sauvy called for the admission of many millions of aliens to remedy the demographic insufficiencies that had been exacerbated by World War II. The tripartite coalition government quickly created the National Immigration Office (ONI) and granted it a legal monopoly over admission of aliens to French soil. The creation of

the ONI reflected an intent to improve upon the experience of the interwar period which was characterized by employer cartel predominance in recruitment of foreign labor and a perceived pattern of exploitation of foreign workers. The postwar era was to be different. The French state through the ONI would ensure that foreign worker admissions secured the interests of the French Republic, those of the governments in the lands of recruitment, notably Italy and the interests of the foreign workers themselves. They were to be protected from exploitation.

France quickly signed a bilateral agreement with Italy. But the ONI existed more on paper than in reality. Some French employers followed ONI procedures but many did not. Soon the French government saw a need to legalize unauthorized foreign workers, some of whom slipped across the French-Italian border over the mountains north of Nice. This established a precedent that undercut ONI regulations. The collapse of the tripartite government signaled a return to governmental indifference to illegal migration. Between 1945 and 1975, roughly two-thirds of foreigners admitted to France had their status legalized post-facto. Benign neglect perhaps best described governmental policy between 1948 and 1968.

The postwar Swiss temporary foreign labor policy involved mainly seasonal admissions which required foreign workers to return home each year. Foreign workers could be admitted during a period of economic expansion but they needed to be repatriated during periods of recession. No

one could imagine the thirty years of sustained capitalist growth that were to come.

Hence, Swiss employers began to recruit Italian workers in large numbers. A 1948 bilateral accord codified procedures which placed no overall limit on the total number of Italian workers recruited. Later Spanish, Portuguese and Yugoslav foreign workers would arrive.

As the number of alien workers admitted annually rose, so did concern over the status afforded to them. By 1970, foreigners would comprise roughly 30% of the total workforce. Seasonal workers would not be enumerated as part of the population of Switzerland but several hundred thousand were admitted yearly by the mid-1960s.

1964 marked a turning point. Several years earlier, the Italian government began to criticize the status afforded seasonal Italian workers. The Vatican and Italian Roman Catholic bishops complained that seasonal worker policy was negatively affecting family life and concern grew over children and spouses who illegally joined Italian seasonal workers in Switzerland. By tying the status afforded seasonal workers to Swiss-OECD negotiations, the Italian government was able to bring additional pressure to bear.

Secret bilateral negotiations resulted in revision of the bilateral agreement which allowed long-term seasonal workers to adjust their status to year-round residency. Other groups of seasonal workers also eventually would be able to do so as well. Swiss conservatives complained that the 1964 treaty threatened to transform Switzerland into a land of immigration

and began to collect signatures for a series of referenda against *Überfremdung*. By 1970, in part to weaken growing support for the referenda, the Swiss government placed an annual cap on seasonal foreign worker admissions. Thus begun a decades-long phase out of seasonal worker policy.

The immediate aftermath of World War II in occupied Germany witnessed mass arrival of ethnic German expellees and high unemployment. By 1955, however, wage inflation in the agricultural sector became a concern and the West German government authorized admission of ten thousand Italian seasonal workers. Eventually, a new term was coined for the rising number of foreign workers-guest-workers. And, by 1964, the one millionth foreign worker admitted, a Portuguese national, was awarded a motorbike amid considerable hoopla. Postwar German guest-worker policy was viewed as an ephemeral, adjunct labor politics, without major consequences for German politics, bilateral relations and society. It generally was viewed in a favorable light until roughly 1970.

The German administrative system for recruitment of guest-workers both resembled and differed from those established in France and Switzerland. In all three cases, bilateral agreements regulated recruitment. Under those agreements, Germany typically set up recruitment offices in partner states like Turkey and German Ministry of Labor and Social Affairs personnel oversaw the selection and examination of candidates who matched anonymous or nominative employer

requests for foreign labor. Swiss officials, by way of contrast processed employer-recruited foreign worker at Swiss borders. In the French case, workers from Algeria were recruited and processed through the Ministry of the Interior whereas other foreign workers were processed through the ONI, albeit usually not according to formal procedures. After 1948, agents of large French employers like Citroen were able to recruit on the spot and ONI would then process them in Morocco prior to departure for France.

The Franco-Algerian labor agreements fixed annual quotas for Algerian workers to be admitted to France and the Algerian government oversaw the selection of candidates. In the German case, there were no numerical quotas. Annual admissions of guest-workers rose steadily until 1967 when a brief recession resulted in several thousand of foreigners losing their jobs and their permits. This appeared to validate the assumption of temporariness of unilateral German guest-worker policy. By the early 1970s, there were two million foreign workers in Germany and almost two million dependants.

Policy reassessment: The recruitment curbs and stops of 1972 to 1975 and sequels

Sweden began a chain reaction of policy change in 1972 when it stopped further recruitment of foreign labor and soon declared and integration policy intended to facilitate the settlement of foreign workers and their family members in Sweden. Germany fol-

lowed suite in 1973 by declaring a recruitment stop followed by piecemeal creation of an integration policy.

A number of events and trends contributed to the German policy volte -face. The German decision roughly coincided with the 1973 War in the Middle East and many have speculated that the decision reflected German concern over rising oil prices and looming prospects for recession. But the recruitment stop had much more to do with German apprehension over growing integration problems and a perception that the government was losing control over international migration. Massive foreign worker participation in a wildcat strike at the Ford plant in Cologne shocked public opinion. Supposedly temporary foreign workers were receiving permits and increasingly were being joined by spouses and children.

In Bavaria, the conservative government of Franz Josef Strauss would try to enforce repatriation of guest-workers through administrative means of withdrawal of employment and residence authorization. Conservative efforts to induce repatriation were thwarted by German courts, as singular but generally unheralded triumph for German democracy. The courts decisions exposed the incompatibility of guest-worker policies with democratic norms. Legally admitted and employed foreign workers would be allowed to renew permits and would enjoy that human right to family life although German authorities only belatedly and grudgingly allowed family reunification.

The French government then declared a recruitment ban in 1974. Already in 1973, however, Algeria had unilaterally suspended further recruitment of Algerian workers for employment in France after a series of killings and bombings that targeted Arabs in Southern France. Neither the German recruitment stop or the 1974 French decision affected mobility of European Community workers. And the French decision also did not apply to seasonal foreign worker admissions although a decades-long phase-out of French seasonal worker policy began at this juncture.

The conservative governments under President Giscard d'Estaing would attempt to repatriate North African workers holding temporary employment and residency permits over the 1974 to 1981 period but would fail. Massive mobilizations in support of foreign workers contributed to this outcome as did the mediocre results of cash for voluntary repatriation policies. Somewhat surprisingly, legalizations of illegally resident and employed foreign workers continued apace despite the 1972 French governmental decision to end the routine practice of legalization. Here again, solidarity expressed by French trade unions, leftist parties and religious groups played a critical role in frustrating governmental wishes. The elections of 1981 brought the French left to power ending any lingering prospect for massive administratively – induced repatriation of temporary foreign workers. The Socialists too would offer cash for repatriation policies, albeit on more favorable terms to foreign

workers, but they too would have negligible results as would similar policies in Germany. The newly elected conservative government of Chancellor Kohl did succeed in repatriating 300,000 foreigners from Germany in 1982-1983, mainly Turks. But the policy was quickly terminated, as it proved very costly, and within the year the foreign population of Germany rose again as family reunifications continued and as alien couples gave birth to non-citizens on German soil.

In Switzerland, the *Überfremdung* movement continued throughout the 1970s forcing the Swiss government to stabilize the foreign population. More and more seasonal workers were able to transform their status to annual permits granting the renewable residency. Swiss authorities were able to not renew hundreds of thousands of seasonal permits during the 1973 to 1975 period.

By the late 1970s, a new referendum movement emerged, this one aimed at stabilization of seasonal worker status. As support for the movement grew, the Swiss government started to phase the annual admissions of temporary foreign workers out. Curiously German agricultural, hotel and restaurant employer associations would continue to extol the Swiss model in their advocacy for resumed foreign worker admissions in the 1980s.

By the 1980s, the assumptions underlying postwar guest-worker policies were generally viewed as unwarranted. Many foreign workers had settled contrary to expectations and were grudgingly extended the human right

of family life. Temporary foreign worker policies had frequently exacerbated rather than ameliorated bilateral relations as witnessed by Italo-Swiss tensions 1961 to 1964, Franco-Algerian tensions 1973 to 1981 and later German-Turkish tensions in the 1980s and 1990s when Turks in Germany became victims of political violence and when Kurdish revolt spilled over to the large Kurdish community in Germany.

European reappraisal of the wisdom of postwar temporary foreign worker policies appeared to foreclose any possibility for resumption of such policies in the future. But historical memory would be trumped by other concerns in the post-Cold War era.

Lessons from the post-Cold War admissions of temporary foreign workers Temporary foreign worker admissions to Spain: 1993–2000

The early admissions of temporary foreign workers to Spain were based on the Aliens Act of 1985. The Act was passed in anticipation of Spain's accession to the EC. It reflected the EC requirement that Spain better regulate immigration of the third country nationals (Cornelius, 1994, 35). Adjusting to the EC imperatives was not easy, particularly after the representatives of Spanish agriculture, tourism and construction sectors began to claim that native workers were no longer readily available and only foreigners could ensure these sectors' survival. Caught between opposing international and domestic

pressures, the Spanish government adopted what seemed to be the safest way out; an ad hoc policy of trail and error reminiscent of the Swiss quota system.

One of the main goals of the Spanish quota system was to ensure that employers of the "endangered" sectors could temporarily contract legal foreign workers without adding permanent settlers to the Spanish society. It was hoped that legal foreign workers would be better shielded from discrimination and exploitation and that the sending countries would benefit from remittances and skills that their workers would bring back at the end of their short stay abroad.

The administration of the Spanish quota system has been evolving ever since temporary admissions were implemented for the first time in 1993. The system authorizes the admission of approximately 10,000 guest-workers and 20,000 seasonal workers each year. Guest-workers can stay for up to one year and seasonal workers for up to nine months. They are admitted following either nominative or anonymous employer requests.

Between 1993 and 2000, the quota system was an informal arrangement practically excluding the participation of the countries of origin. The emphasis was placed on the admission of temporary foreign labor that could respond flexibly to Spanish labor market needs. The attempts to foster truly bilateral cooperation with the countries of origin did not come until bilateral relations started to deteriorate in 2000.

In 2000 Spain elaborated a complex system putatively enabling the government to verify and certify employer requests for foreign workers and to redistribute work and residence permits between sectors and provinces. Nevertheless, the administration of quotas turned out as difficult to implement in Spain as it had been in Switzerland, France and Germany. The Spanish government found it difficult to completely satisfy increasing employer demands. Preoccupation with labor market rather than bilateral cooperation aspects aggravated relations with the principal countries of origin (especially Morocco) which found themselves unable to ensure that their workers would enjoy decent living and working conditions.

The difficulties associated with the administration of temporary foreign worker admissions appeared immediately. The very first, 1993 quota attracted fewer workers and into different sectors of economy than had been initially expected.¹ Even though only 5,220 visas were used, 19,253 individuals attempted to enter Spain illegally, mostly trafficked on patera boats across the Straits of Gibraltar. This paradox brings to memory the lessons from the postwar US-Mexican Bracero period. The apprehensions of Mexicans unauthorized to stay and work in the US were higher in the late 1950s than before Bracero programs began in 1942. Over the 22 years of Mexico-US Bracero programs, there were more apprehensions, 4.9 million, than Bracero worker admissions, 4.6 million. (Abella, et al., 2005, 83). Observers of global

migration flows believe that illegal migration flows have been gaining in importance vis-à-vis legal migration flows. (Ruhs, 2004, 21).

In an attempt to avoid administrative difficulties revealed by the 1993 quota admissions, in 1994 the Spanish government decided to expand quota eligibility to those foreign workers who were already residing in Spain but who did not have a valid work permit. Thus, since 1994, the "pure" quota system became a backdoor to legalization policy (IOÉ, 1999, 83). Consequently, the number of work authorization requests rose sharply (from 5,220 in 1993 to 36,725 in 1994). Although the Spanish government had foreseen only 20,600 admissions in 1994, the final number of granted permits was expanded to 22,511 (Izquierdo, 1996, 94).

In 1995 the Spanish government authorized the third admission of temporary foreign workers. The number of work permit requests reached 37,206. However, the 1995 quota admitted only 19,953 foreign workers and left 17,253 in the limbo of illegality (López, 2001, 115).

The rapid accumulation of illegal workers prompted Spanish government to substitute a legalization policy for the quota admissions in 1996. But since only 20,000 out of 25,132 candidates met legalization criteria 5,132 new persons were left in the limbo of illegality.

The steadily rising number of employment permit requests, either through quota or legalizations, suggests that once the quota system became the backdoor to legalization, it started to produce

a "magnet effect". Prospective workers learned that after arriving in Spain they could try to legalize their status participating in one of the annual quota admissions. Illegal entry to Spain became possible due to the dynamically developing trafficking compounded by rapidly expanding illegal employment in small-scale agriculture, tourism and construction companies. The transformation of the quota system into the backdoor to legalization had a significant impact on the crystallization of illegal channels of entry, employers production decisions and foreign citizens' decision to migrate to Spain.

In 1997 Spanish government attempted to decrease the quota ceiling to 15,000. But, the number of employer requests for work permits reached 67,000, about the double of the number of those who applied in the preceding quota. The government ceded to pressures and finally admitted 24,585 workers. Opposing the pressures and decreasing the quota ceiling in the next two years continued to be difficult; in 1998 Spanish government had to issue 28,095 (López, 2001, 115) and in 1999 – 39,879 work permits (MTAS, 2002, 293). These numbers suggest that the channels for the admission of foreign workers are easier to open than to close. Once the Spanish government began the quota admissions, employers, migrant workers and human traffickers started to depend on them. For instance, in recent years, Almerian tomato and paprika farmers expanded greenhouse production, even though (or because) native workers would rather stay unemployed rather than work long hours in hothouse con-

ditions. The demand for labor was soon satisfied by Moroccans, who lacked any employment opportunities at home, and thus quickly became dependent on these unenviable jobs. Since the admissions through the quota system were too small to provide Spanish employers with sufficient labor supply (to say nothing about reducing poverty abroad), human smugglers started to depend on the traffic of those prospective workers who could not participate in the quota system.

By the end of 2000, it became apparent that the main objective of the quota system -importing temporary workers but not permanent settlers - was very difficult to achieve. The number of pateras intercepted rose to 780 and the number of clandestine migrants on board to 14 893 (López, 2001, 129). Even though Spain strengthened border controls against patera traffickers, the traffickers across the Straits, like coyotes on the US-Mexican border, were able to circumvent enforcement by choosing longer and more perilous routes. The attempt to convert illegal flows into legal flows failed because the TFW policies neither served the long term interests of workers nor employers. To certain extent, these policies facilitated illegal flows since they provided an opportunity for the employer and worker to prepare for later illegal migration and employment. In Spain, like in the U.S., former temporary workers often became employers' foremen and recruiters in their places of origin. Employer associations lobbied for the expansion of temporary worker schemes, but in order to benefit

from them, they needed to wrest as much control away from the government as it was possible. This is why pressures for the admission of new workers kept growing and the programs that initially affected few provinces and sectors expanded to the entire country and many new sectors.

As the administration of quotas became more complex, and employers were given more autonomy, the legal status of both legal and irregular workers worsened. In principle, legal migrant workers in Spain are protected by minimum wage and other laws, accrue social security and retirement benefits, and earn vacation benefits. Spanish employers are also obligated to provide transportation and adequate working and living conditions. Nevertheless, forced to compete with cheaper, more flexible and docile irregular workers, legal workers have no choice but forgo some of their rights. Furthermore, the nature of their jobs, geographic isolation and migrants linguistic problems often contribute to the deterioration of rights promised in contracts. For instance, the difficulty of inspections in private houses make it practically impossible to monitor the observance of rights in domestic services; Polish truck drivers in Spain complained about contract substitution and late wage payments; and agricultural workers complained about lack of water and unreasonable work expectations on the distant fields and in remote greenhouses. The post-Cold War generation of temporary foreign worker admissions just like its postwar predecessor tends to channel foreign workers

into the 3 D (dirty, dull, dangerous) jobs. However, the post Cold War concentration of job offers in the small companies (and even in the hands of individual families as it is the case with domestic services) makes the monitoring of migrants' living and working and conditions extremely difficult.

Temporary foreign worker admissions to Spain: 2001-2004

Given the accumulation of irregular workers, the deterioration of their living and working conditions and the pressures of some countries of origin, in 2000 the Spanish government authorized legalization. One year later, following a car accident in La Lorca in which twelve Ecuadorian workers died, the Spanish government authorized one more legalization. However, based on the Aliens Act of 2000, legalizations were supposed to be discontinued after 2001 and the prospective quota workers would have to apply for the admission directly from their countries of origin. The Act reflected Spain's desperate effort to enforce the failed rotation principle, since it aimed to encourage the departure of hundreds of thousands of illegal workers who had accumulated in Spain during the period of nominally temporary foreign worker admissions.

The Act precipitated an unprecedented wave of protests, demonstrations, hunger walks, sit in strikes and petitions which united various civil society groups to call for the extension of migrants' rights. Among migrant allies were

individual citizens, trade unions; left wing parties, migrant, religious, and human rights organizations; and epistemic communities. Even though some became more directly involved than others, their involvement in the common cause demonstrated the emergence of a civil society network supporting migrants.

The post-2001 events were not unique. They were the continuation of civil society dissatisfaction with the unexpected outcomes of the TFW policies which started in the mid 1990s when the images of the first cadavers washed upon the shore after unsuccessful attempts to cross the Straits of Gibraltar prompted debates on migration to Spain. These debates continued in 1997 when a Dominican woman was killed in Madrid and in 1999 when social tensions erupted in Terrasa, a working class neighborhood outside of Barcelona. In 2000, week-long violence took place between migrant workers and Spanish citizens in the agricultural town of El Ejido. The incident broke the silence regarding migrants' deteriorating living and working conditions and sparked scientific and public debate on racism and xenophobia. The frustration experienced by major countries of origin seeking to ensure the amelioration of rights of their citizens abroad, caused them to also become part of the emerging migrant network.

After long years of unilateral recruitment eight of the main countries of origin managed to convince Spain to sign bilateral labor agreements. Whether these agreements will lead to significantly better treatment of migrant

workers than under the unilateral labor recruitment schemes remains to be seen.

Conclusion

Based on what could be judged from a decade long admission of temporary foreign workers to Spain, the post-Cold War generation of TFW policies has followed a pattern eerily reminiscent if this from the postwar era. In both cases the policies proved difficult to administer, resulted in significant migrants settlement and strained bilateral relations between the host countries and the countries of origin. While TFW policies were initiated with little public debate, they quickly became an important social issue transforming host societies more than it had been ever expected.

Bibliography

- Abella, M., Kuptsch, C., Martin, P. L. (2005) *Globalization and Guest Workers: Migration for Employment in the 21st Century*. Forthcoming.
- Cachón, L., Geronimi, E., Texidó, E. (2004) "Acuerdos bilaterales de migración de mano de obra: Estudio de casos", *Estudios sobre Migraciones Internacionales* (Ginebra: OIT).
- Castles, S. (1986) "The Guest-Worker in Western Europe – An Obituary", *IMR Special Issue: Temporary Worker Programs: Mechanisms, Conditions, Consequences*. Vol. XX, No. 4., Winter, 1986.
- Cornelius, W. (1994) "Spain: The Uneasy Transition from Labor Exporter to Labor Importer".

- Cornelius, W., Hollifield, J. F., Martin, P. L. (1995) *Controlling Immigration. A Global Perspective* (Stanford University Press).
- El País (2002a) "El Gobierno solo cubre el 4% del cupo de 8 374 empleos para inmigrantes", 10 June, 2002
- El País (2002b) "Gobierno y sindicatos culpan a los empresarios de no cubrir el cupo", 11 June, 2002.
- El País (2002c) "Trabajo admite retrasos, falta de medios y errores en el contingente de inmigrantes", El País, 30 September, 2002.
- IOÉ (1999) *Inmigrantes, trabajadores, ciudadanos. Una visión de las migraciones desde España* (València: Universitat de València,).
- Izquierdo, A. (1996) *La inmigración inesperada* (Madrid: Trotta).
- López, B.G. et al, (1996) *Atlas de la inmigración magrebi en España* (Madrid: TEIM).
- López García, B (2001) "La regularization des Maghrébins sans papiers en Espagne", Leveau et al. (2001) *Nouvelles citoyennetés: réfugiés et sans-papiers dans l'espace européen*. (Paris: Ifri).
- Martin, P. L. (1997) "Guest worker policies for the twenty-first century", *New Community* 23 (4), October 1997.
- MTAS (2002) *Anuario de Migraciones 2002* (Madrid: MTAS), <http://www.mtas.es/migraciones/anumigra/contenido/AnuMigra-02Completo.PDF>
- MTAS (2003), "Resolución de 29 de diciembre de 2003, de la Subsecretaría, por la que se Dispone la publicación del Acuerdo del Consejo de Ministros, de 19 de diciembre de 2003, por el que se determina el contingente de trabajadores extranjeros de régimen no comunitario en España por el año 2004 (BOE de 31 de diciembre).
- <http://www.mtas.es/migraciones/conting04/Res291203.htm>
- Piguat, E., Mahnig, H. (2000) "Quotas d'immigration: l'experience suisse" (Geneva: ILO).
- Ruhs, M., (2004) "Temporary foreign worker programmes: Policies, adverse consequences, and the need to make them work" (Geneva: ILO).

(Footnotes)

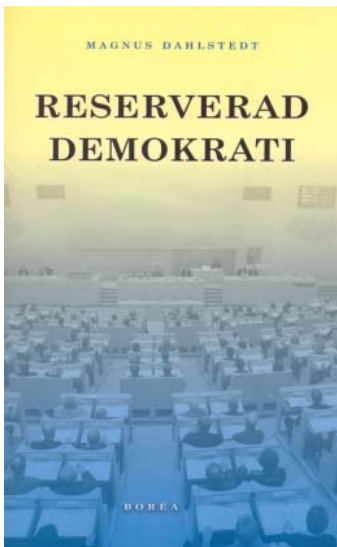
¹ The 1993 quota attracted only 5,220 foreign workers, 72% of whom requested to work in domestic services and only 1.6% in agriculture and construction (Izquierdo, A., 1996, p. 94).

Siirtolaisuusinstituutin Web-julkaisut

Online-Reports at the website of the Institute of Migration

http://www.migrationinstitute.fi/sinst/pub_all.htm#webpub

- Elli Heikkilä & Sirpa Korhonen: The performance of the Finnish labour markets in the 1990s.
- Elli Heikkilä, Ritva Viertola-Cavallari, Päivi Oksi-Walter, Jonna Roos (toim.): Monikulttuuriset avioliitot sillanrakentajina.
- Elli Heikkilä, Taru Järvinen, Jörg Neubauer, Lars Olof Persson: Labour Market Integration in the Baltic Sea Region: Before and After EU Enlargement. A joint publication of The Institute of Migration & Nordregio.
- Sari Korkalainen: Globaalit suomalaisverkostot. Tarvekartoitus ulkomailla asuvien suomalaisten ja Suomeen palanneiden sosiaalisen pääoman verkottamisesta suomalaisyritysten käyttöön.
- Irene Virtala: Tystnaden talar - Om finländska krigsbarn i skönlitteraturen.
- Mika Salo: Suomi suomalaisille - Argumentit maahanmuuttoa vastaan Suomessa vuosina 1990-2003.
- Suvi Virkamäki: "Att få ett gott hem ..." - Finska krigsbarnsadoptioner i Stockholm 1946-47.

Magnus Dahlstedt: Reserverad demokrati. Representation i ett mångetniskt Sverige. Boréa Bokförlag. Umeå 1995, 360 s.

Syftet med Dahlstedts avhandling "Reserverad demokrati" är att empiriskt såväl som teoretiskt problematisera svensk demokrati i ljuset av representationsproblemet. Han karakteriserar sitt arbete som en berättelse om hur svensk demokrati reserveras, förbehålls och skiktas längs etniska linjer. Empiriskt och teoretiskt belyser den processer som ger "invandrare" en underordnad position i den svenska samhällshierarkin. Dahlstedt strävar till att närmare granska de olika roller, identiteter och föreställningar som skapas då "invandrare representeras".

Representationens problem rör ett symboliskt skapande av svenskhet som motpol till invandraskap. Då invandrarna deltar i politiken kan de både motverka och medverka till rangordning och åtskiljande i samhället. Omkring tolv procent

av Sveriges befolkning är född utomlands, men andelen förtroendevalda med utländsk bakgrund motsvarar inte alls den nivån. I partierna finns en rad subtila mekanismer som i viss mån utestänger invandrare. Förutom känslomässigt relaterade hinder kan begränsad tillgång till olika slags nätverk vara ett annat hinder mot inträde i det politiska livet. Förtroendevalda med utländsk bakgrund hänvisas särskilt till invandrings- och integrationsfrågor i politiken. Rollen som "invandrapolitiker" blir överskuggande.

Kampen om representation bedrivs på flere arenor i samhället. Boken skärskådar tre arenor – partipolitiken, nyhetsmedierna och populärkulturen. Dahlstedt menar att förståelsen av det samtida samhället behöver röra sig bortom den konventionella tendensen att avgränsa det politiska till en snävt avgränsad sfär eller arena i samhället – den formaliserade politiken. Därför bör politik- och demokratiforskning och populärkulturforskning bedrivas tillsammans.

Det demokratiska styresättet byggdes på en kulturellt homogen befolkning. Demokratiska styrelseformer bortom nationell inramning blev otänkbara, vilket är paradoxalt, eftersom europeiska länder sedan århundraden byggt stora delar av sin makt och rikedom på rörlighet, nämligen hårt arbetande invandrare. Den nationella gemenskapen är emellertid inte en förutsättning för politisk samvaro, utan den är politik i sig. Samtidigt har den utgjort hinder för att undersöka migration och etniska relationer i förhållande till den liberala demokratin och dess maktstruktur.

Dahlstedt fokuserar först på s.k. invandrarstäta förorter och visar hur de i nyhetsrapporteringen presenteras antingen som problem eller offer. Media beskriver förortslivet på ett starkt nyanseerat sätt och upprättar på så vis en svartvit världsbild - ofta med "politisk korrekthet" som måltavla. Livet i mångetniska förortsmiljöer är betydligt mer motsägelsefullt än i den bild som nyhetsmedia förmedlar. Enligt Dahlstedt kan journalisternas koloniala förhållning till multi-etniska förorter bidra till att förvandla dem till en demokratis bakgård.

Författaren lyfter fram hip-hop som kulturell representation för tillvaron i förorten. Det finns i hip-hopen en central föreställning om en nära kontakt med förorten. I raptexter fungerar förorten som metafor för gemenskap, stolthet och lojalitet. För dem som inte känner sig hemma i det svenska samhället kan den nära boendemiljön bli identitets- och trygghetskapande. För att bekämpa det stigma som förorten vanligen försetts med gör hip-hop-poeterna en motstämpling inifrån och försöker vända bilden positiv.

Demokratin problem avspeglas i att valdeltagandet i städernas mångetniska områden krymper. Klyftan mellan utländska medborgare och resten av befolkningen avspeglas i röstningsbeteendet. Storstädernas geografiska åtskillnad följs av en politisk åtskillnad där förorterna förpassas till "politiken skuggsida", som Dahlstedt uttrycker det. Särskilt samverkan mellan massmedier och politik kan orsaka minskat politiskt deltagande bland invånarna i de mångetniska förorterna. Många invånare

känner sig kränkta av massmediers, myndigheters och makthavares bemötande av deras förort, eftersom den ofta framställs som avvikande och problematisk, befolkad av "speciella" människor. De menar t.o.m. att förorten på sätt och vis styrs som ett kolonialt samhälle, vilket också ingår i jargongen bland tjänstemännen. Politiker som valtider tillsammans med journalister besöker förorten betraktas av invånarna med skepsis och cynism, som röstfiskare.

En av de centrala teserna i boken är att politisk misstro inte nödvändigtvis är ett tecken på apati och ointresse, utan kan vara ett utslag av kritisk reflektion. Partierna i Sverige har under de senaste decennierna närmast sig varandra till den grad att det är svårt att med utländsk bakgrund se någon skillnad. Varför ens rösta om man inte känner sig höra till det svenska samhället. Med växande utanförskap minskar viljan att delta i majoritetssamhällets formella beslutsprocesser. I själva verket är många som kommer till Sverige redan tidigare politiskt insatta, det är därför de flytt. Anledningen till att de distanserar sig från svenska politik är således inte brist på politiskt intresse, utan att de ställs utanför och inte orkar fortsätta. Det påtvingade utanförskapet är förbundet med människors livsvillkor. Misstron bottnar inte i passivitet och ointresse, utan i motstånd

och är därför inget hot mot demokratin, tvärtom.

I förorten möter politiken en helt annan arena än den traditionella; politiker träder exempelvis in på hip-hop arenan medan hip-hopare intervenerar på politikens arena. Hip-hop poeter har vid enskilda tillfällen medverkat vid evenemang med partipolitisk inramning. Det finns ett ömsesidigt beroende mellan politiker, massmedia och hip-hopartister. Politikerrollen medialiseras och nyhetsmedierna politiseras. Invandrarskap används i syfte att bilda en politisk image. Människor tillskrivs en kultur och tillhörighet vare sig de vill det eller inte och bemöts från hur de positioneras - de förutsätts identifiera sig med en viss kultur och tradition och också vara stolta över den. "Invandrare" är enligt detta synsätt bundna till sina "rötter" och "tradition" och definieras av sin "annanhet" medan "svenskarna" är individer. Identitetspolitiken är dels ett svar på, dels ett led i utestängningsdynamiken som också återfinns i svenskt partiliv.

Dahlstedt konkluderar att det svenska politiska systemet inte lever upp till löftet om frihet och jämlikhet för alla oavsett bakgrund. Rasismen har bytt skepnad och antagit mer subtila former. "Problemet är inte närvaron av representanter som på ett eller annat sätt utger sig för att 'tala för' an-

nars nedtystade grupper i samhället. Problemet är snarare en politisk konjunktur som gör att identitetspolitiken kommersialiseras, förytligas, koopteras... Identitetspolitiken... riskerar att upprätta särskilda rum eller 'reservat' inom svensk politik och permanenta en situation där 'invandrare' förväntas syssla med 'integrationsfrågor' eller intressera sig för 'förortsproblemet'..."

"Reserverad demokrati" är en tankeväckande bok med en ny infallsvinkel på den svenska demokratin av i dag. Trots att den fokuserar på Sverige, är lärdomarna giltiga också i många andra länder. Dahlstedts förortscentrerade perspektiv kan kritiserar för att vara både snävt och generaliserande. Inga definitioner på "invandrartäta förorter" presenteras, det verkar som om inga svenskar skulle bo i sådana. Författaren ligger också nära att snubbla i sin egen grop då han skär invandrarna över en kam. Förortship-hopen talar säkert för många ungdomar med utländsk bakgrund, men det är missvisande att dra alltför stora växlar på den. Med vissa reservationer är dock boken varmt att rekommendera för alla som är intresserade av demokratins problem och framför allt för alla som har politiska ambitioner.

Krister Björklund

Muuttaako onni maalle? Suurten ikäluokkien valinta

7. Muuttoliikesymposiumi 23.11.-24.11.2005

Sigyn-sali, Linnankatu 60, Turku

Keskiviikko 23.1

- 9.00 Ilmoittautuminen ja aamukahvi
 10.00 Symposiumin avaus
 Johtaja, professori Olavi Koivukangas
 10.05 Valtiovallan tervehdys ja alustus
 Kunta- ja alueministeri Hannes Manninen
 10.30 Kommenttipuheenvuorot á 10 min.
 Kansallinen kokoomus, eduskunnan
 varapuhemies Ilkka Kanerva
 Vasemmistoliitto, kansanedustaja Annika Lapintie
 Vihreä liitto, puheenjohtaja, kansanedustaja
 Osmo Soininvaara
 11.00 Suuren paluumuuton aamu?
 Kirjailija Matti Mäkelä
 11.30 Keskustelu
 12.00 Lounas
 13.00 Maassamuuton uudet kuvat
 Kehittämispäällikkö Mauri Nieminen
 Tilastokeskus
 13.30 Väestön ikääntymisen haasteet kunnille
 Johtaja, alue- ja elinkeinokehitys Keijo Sahrman
 Suomen Kuntaliitto
 14.00 Miten maaseutu ottaa vastaan uudet tulokkaat?
 Erikoistutkija Aini Pehkonen
 Siirtolaisuusinstituutti
 14.30 Keskustelu
 15.00 Kahvi
 15.30 Koti Hankasalmen Kymppi-Kyliin:
 Muuttoliikenäkymiä Jyväskylän kupeesta
 Hankevetäjä Timo Itäpuisto, Hankasalmen
 maatalousseura
 16.00 Onni muuttaa maalle
 Projektipäällikkö Kaija Roiha, Turun yliopisto
 Täydennyskoulutuskeskus
 16.30 Keskustelu

Iltajohjelma

- 19.00 Turun kaupungin vastaanotto ja kaupungin
 edustajan tervehdys (Sigyn- sali)
 20.00- Maalaispidot, Siirtolaisuusinstituutti
 (Linnankatu 61, 4 krs.)
 22.00 Laulesitys Tamara Lund ja puheenvuoro
 paluumuutosta Suomeen

Torstai 24.11.

- 9.00 Muuttoliike ja työmarkkinoiden dynamiikka
 Tutkimusjohtaja, dosentti Elli Heikkilä
 Siirtolaisuusinstituutti
 9.30 Maatalous ja alueellinen kehitys
 Valtiosihteeri Pekka Pesonen
 Maa- ja metsätalousministeriö
 10.00 Haluaako seniori muuttaa maalle?
 Kehittämispäällikkö Pekka Hunnako
 Seinäjoen seudun elinkeinokeskus
 10.30 Eläkkeellä maalle muuttaneen seniorin
 puheenvuoro
 10.40 Uraputki Helsingissä vai rauhallinen
 maalaisasuminen?
 Tutkimusjohtaja, KTT Raija Volk
 Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos
 11.10 Kuntien puheenvuorot á 10 min.
 Helsinki, apulaiskaupunginjohtaja
 Ilkka-Christian Björklund
 Turku, kaupunginjohtaja Armas Lahoniitty
 Halsua, kunnanhallituksen puheenjohtaja
 Anneli Kentala
 Korppoo, ent. kunnanjohtaja Jean-Mikael Öhman
 11.50 Keskustelu
 12.15 Lounas
 13.30 Harmaantuva Varsinais-Suomi
 Tutkija Jouni Marttinen
 Varsinais-Suomen TE-keskus
 14.00 Tyhjeneekö Kainuu kokonaan väestöstä?
 Tutkija Sirpa Korhonen
 Oulun yliopisto, Kajaanin yliopistokeskus
 14.30 Joustavan elämäntavan paikka ja tila kaupungin
 ja maaseudun vuorovaikutuksessa
 Dosentti, erikoistutkija Petri Kahila
 Helsingin yliopisto, Maaseudun tutkimus- ja
 koulutuskeskus, Seinäjoki
 15.00 Onko aktiivinen maahanmuuttopolitiikka yksi
 ratkaisu alueelliseen työvoimapulaan?
 FT, tutkija Arno Tanner, Ulkomaalaisvirasto
 15.30 Keskustelu
 16.00 Yhteenveto symposiumista
 Emeritus professori Olli Kultalahti
 Tampereen yliopisto
 16.20 Symposiumin päätössanat
 Hallituksen puheenjohtaja, ministeri
 Pertti Paasio, Siirtolaisuusinstituutti
 16.30 Kahvi

Seminaariin osallistuminen maksaa 100 €. Yhden päivän osallistumismaksu on 60 €. Kahvit ja iltajuhla sisältyvät hintaan. Osallistujat vastaavat itse ruokailusta ja majoituksesta. Ilmoittautuminen <http://www.migrationinstitute.fi> tai puhelimitse 02-2840440.

Suunnitelmissa ulkosuomalaisjuhla Turkuun v. 2008

Vuonna 2000 Yhdysvaltain ja Kanadan suomalaiset järjestivät Torontossa Grand FinnFestin. Tämä oli ensimmäinen kerta, kun FinnFest USA järjestettiin maan rajojen ulkopuolella. Philadelphian FinnFestissä 2001. Vaasassa asuva Jens Holm esitti ajatuksen järjestää FinnFest Suomessa ja sopivana paikkana hän piti Vaasaa ja vuotta 2006, jolloin kaupunki täyttääsi 400 vuotta. Asia sai epävirallisissa keskusteluissa hyvää kannatusta. Jens Holm kuitenkin sairastui ja kuoli pian, ja hanke raukesi.

Ajatus jäi kuitenkin elämään ja helmikuussa 2004 Lake Worthissa Floridassa Turku nousi keskusteluisa hyväksi paikaksi, mikäli FinnFest USA pidettäisiin Suomessa. Kesällä 2004 konsuli Peter Mäkilä, joka on lähtöisin Turusta, kävi neuvottelemassa Turun kaupunginjohtoon kanssa asiasta. Tällöin puhuttiin kesästä 2007. Ajankohdaksi sopivimpana aikana v. 2007 Turun hotellit olivat kuitenkin varattuina, joten ajankohta siirrettiin kesään 2008, viikko ennen juhannusta. Turussa epävirallinen työryhmä on valmistellut asiaa, ja keväällä 2005 Turun kaupunginhallitus päätti hakea FinnFest USA:lta juhlaa Turkuun vuonna 2008. Alusta lähtien tavoitteena on ollut, että tapahtu-

ma olisi kaikille ulkosuomalaisille tarkoitettu juhla, ei vain amerikansuomalaisille.

FinnFest USA:n toimesta on kuitenkin tehty aloite Ulkosuomalaisparlamentille, että Suomessa järjestettäisiin ulkosuomalaissuurtapahtuma vuoteen 2010 mennessä. Aloite käsiteltiin Ulkosuomalaisparlamentin istunnossa 23-24.5 ja Turkuun suunniteltuun ulkosuomalaisjuhlaan suhtauduttiin erittäin myönteisesti.

Vuonna 1992 Helsingissä järjestettiin "Juuret Suomessa — Roots in Finland" tapahtuma, joka houkutteli tuhansia ulkosuomalaisia Suomeen. Se liittyi tuolloin vietettyyn Suomen itsenäisyyden 75-vuotisjuhlaan.

Turku, joka pyrkii Euroopan kulttuurikaupungiksi v. 2011, olisi mitä sopivin paikka järjestää suuri ulkosuomalaistapahtuma. Onhan Turku Suomen kulttuurin kehto ja entinen pääkaupunki. Lisäksi varhaisin Suomen siirtolaisuus oli lähtöisin Turusta. Suunnan näyttäjinä olivat laivoistaan karanneet tai muuten maihin jääneet merimiet, jotka usein löysivät tiensä myös Kalifornian ja Australian kultakentille. Yhtenä Turun vahvuutena pidetään myös kaupungissa toimivaa Siirtolaisuusinstituuttia.

Siirtolaisuusmuseo ja matkat siirtolaisten jalanjäljille

Seinäjoen Kalajärvelle suunniteilla olevan Siirtolaisuusmuseon perustamiseen eduskunta varasi opetusministeriölle 100 000 euroa. Tällä rahalla on tarkoitus pystyttää viime syksynä Kalajärvelle siirretty Matti Hakalan ns. Amerikan talo.

Seinäjoen kaupunki on varannut 6 ha maa-alueen "Maailman raitti" nimellä kulkevalle hankkeelle. Kts. www.emigrantmuseum.fi

Matti Hakalan Yhdysvalloissa ansaitsemilla rahoilla rakentama talo olisi Amerikan raitin ensimmäinen rakennus ja kuvaisi, millaisista oloista Suomesta lähdettiin siirtolaiseksi Amerikkaan 100 vuotta sitten. Jatkossa museoalueelle olisi tavoitteena saada siirtolaisten rakennuksia eri puolilta maailmaa, esimerkkinä Norjan ja Pohjois-Irlannin siirtolaismuseot. Tällaisia tyhjiään olevia rakennuksia on jo tiedossa. Usein niitä uhkaa tuhoutuminen tai purku uusien rakennusten tieltä. Suunnitelmissa on myös pieni siirtolaisten kirkko, koulu, haali jne. sekä myös kaivostorni ja "miner's cottage" Yhdysvalloista, samoin kuin punapuutukki, jollaisia myös suomalaiset olivat kaatamassa Kaliforniassa. Kukin kohde, ja sille hankittava rahoitus, tulisi olemaan erillinen projekti.

Edelliseen liittyen suunniteilla on kaksi matkaa vuonna 2006.

1. Colonia Finlandesa Argentiinassa täyttää 100 vuotta ensi vuonna, ja maaliskuussa 2006 Misionessin maakunnassa Oberan kaupungissa järjestetään siirtolaisjuhla. Aloitteen tekijänä on ollut Suomen Suurlähetystö Buenos Airesissa. Vuonna 1906 perustetussa ensimmäisessä merkittävässä suomalaissiirtokunnassa ei asu enää suomalaisia pysyvästi, mutta vanhoja rakennuksia on vielä jäljellä. Mikäli Suomesta saadaan isompi ryhmä matkalle, siihen voitaisiin yhdistä

käynti Villa Alborassa Paraguayssa ja Penedon suomalaiskeskuksessa Brasiliassa. Vuonna 1996 tehtiin Suomesta ryhmämatka Colonia Finlandesan 90-vuotisjuhille.

2. Siirtolaisuusmuseon yhdeksi osaksi on suunniteltu Venäjän ja Siperian raittia. Vuoteen 1888 mennessä Suomesta vietiin Siperiaan yli 3000 rangausvankia, monet heistä Pohjanmaalta. Yksi heistä oli ylihärmäläinen Matti Unkuri, joka karkotettiin Siperiaan v. 1875. Hänen jälkeläisiään asuu paljon Venäjällä, Virossa ja Suomessa. Matti Unkurin rakentama talo on vielä pystyssä ja tyhjiään Bugenessa. Matkan Siperian suomalaisten jäljille on suunnitel-

tu tapahtuvan noin 7-17.7.2006, aluksi junalla Pietariin ja sieltä lentämällä Omskiin. Matkan järjestää Seura-lehden toimittaja Hannu Holvas, joka on tehnyt useita matkoja Siperian suomalaisten luokse. Matkan ja majoituksen arvioidaan maksavan noin 1000 € Majoitusvaikeuksien vuoksi matkalle voidaan ottaa enintään 15 henkeä. Useat henkilöt ovat alustavasti ilmoittaneet mielenkiintonsa osallistua matkalle.

Vuoden 2006 suunnitelluista Etelä-Amerikan tai Siperian matkoista

kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Siirtolaisuusinstituuttiin, Olavi Koivukangas, puh. 02-2840441 tai e-mail: olakoi@utu.fi.

Seinäjoella 30.5.2005 pidetyssä Siirtolaisuusmuseon tukiyhdistyksen vuosikokouksessa puheenjohtajaksi valittiin jatkamaan Paula Risikko Seinäjoelta.

Seinäjoella 26-28.8. järjestettävien Amerikanpäivien teemana on siirtolaisuus, ja ohjelmaan sisältyy Peräseinäjoen kaupunginosassa 28.8. järjestettävä Siirtolaisjuhla liittyen Kalajärven rannalle suunniteltuun Siirtolaisuusmuseoon.

Suomen Siirtolaisuusmuseo

Yhteystiedot

Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistys ry.

- Keikulinukuja 1, 61100 Seinäjoki, Finland
- Puh. 044-2592446
- Sähköposti: tuula.koskimies@netikka.fi
- www-sivusto: <http://www.siirtolaismuseo.fi>

Tue Siirtolaisuusmuseon perustamista liittymällä jäseneksi Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistyksen jäseneksi.

- Jäsenmaksu ja liittymislomake

Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistys ry. Keikulinukuja 1, 61100 Seinäjoki
Puh. 044-2592446 – Sähköposti: tuula.koskimies@netikka.fi

- Etusivu
- Museon esittely
- Sivainti
- Liity jäseneksi
- Yhteystiedot

In English

Kylä kutsuu...

Tutkimus tulomuuttoprosesseista maaseudulle

Aini Pehkonen: Kylä kutsuu... Tutkimus tulomuuttoprosesseista maaseudulle. Siirtolaisuustutkimuksia A26. Siirtolaisuusinstituutti, Turku 2005, 180 s. 20 €

Muuttoliike vilkastui Suomessa voimakkaasti 1990-luvun puolivälistä lähtien. Vaikka kasvukeskukset vetivät väkeä puoleensa, oli ihmisiä, jotka muuttivat niin sanotusti vastavirtaan – maaseudulle. Miksi ihmiset muuttivat maaseudulle?

Muuttamista maaseudulle ohjasivat asuntoon ja asuinympäristöön liittyvät motiivit: omakotitalon rakentaminen/ostaminen, luontosuhde ja taloudelliseen tilanteeseen liittyvät muutokset: työttömyys ja ylivelkaantuneisuus. Koko tutkimusaineistossa oli suuri määrä paluumuuttajia, jotka muuttivat takaisin kotiseudulle. Koetun alueellisen identiteetin lisäksi paluumuutto antaa viitteitä myös vallitsevasta tonttipolitiikasta.

Sosiaalisen verkoston merkitys maaseudulla tuli esille yhteistoimintana ja toimivina sosiaalisina suhteina. Kyläyhteisössä huolenpidon ja kontrollin raja on jännitteinen. Yleisesti ihmiset pelkäsivät juoruilua ja ”puheita”. Ohuella lähikontrollilla ja huolenpidolla oli intressien yhteys, sillä kyläyhteisölle on solidaarisesti tärkeää, että myös naapurilla menee hyvin.

Tilaukset • Orders:

Siirtolaisuusinstituutti • Institute of Migration
Linnankatu 61, 20100 Turku, Finland
puh./tel. 02-2840 440, fax: 02-233 3460
internet: <http://www.migrationinstitute.fi>
email: shaalto@utu.fi